

1995. évi LIII. törvény

a környezet védelmének általános szabályairól

Az Országgyűlés tekintettel arra, hogy a természeti örökség és a környezeti értékek a nemzeti vagyon részei, amelyeknek megőrzése és védelme, minőségének javítása alapfeltétel az élővilág, az ember egészsége, életminősége szempontjából; e nélkül nem tartható fenn az emberi tevékenység és a természet közötti harmónia, elmulasztása veszélyezteti a jelen generációk egészségét, a jövő generációk létét és számos faj fennmaradását, ezért az Alkotmányban foglaltakkal összhangban a következő törvényt alkotja:

I. Fejezet

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A törvény célja

1. § (1) A törvény célja az ember és környezete harmonikus kapcsolatának kialakítása, a környezet egészének, valamint elemeinek és folyamatainak magas szintű, összehangolt védelme, a fenntartható fejlődés biztosítása.

(2) A törvény a kiszámíthatóság és a méltányos teherviselés elve szerint megfelelő kereteket teremt az egészséges környezethez való alkotmányos jogok érvényesítésére és elősegíti

a) a környezet igénybevételeinek, terhelésének és szennyezésének csökkentését, károsodásának megelőzését, a károsodott környezet javítását, helyreállítását;

b) az emberi egészség védelmét, az életminőség környezeti feltételeinek javítását;

c) a természeti erőforrások megőrzését, fenntartását, az azokkal való ésszerű takarékos és az erőforrások megújulását biztosító gazdálkodást;

d) az állam más feladatainak a környezetvédelem követelményeivel való összhangját;

e) a nemzetközi környezetvédelmi együttműködést;

f) a lakosság kezdeményezését és részvételét a környezet védelmére irányuló tevékenységben, így különösen a környezet állapotának feltárásában, megismerésében, az állami szerveknek és az önkormányzatoknak a környezet védelmével összefüggő feladatai ellátásában;

g) a gazdaság működésének, a társadalmi, gazdasági fejlődésnek a környezeti követelményekkel való összehangolását;

h) a környezetvédelem intézményrendszerének kialakítását, illetve fejlesztését;

i) a környezet védelmét, megőrzését szolgáló közigazgatás kialakítását, illetve fejlesztését.

A törvény hatálya

2. § (1) A törvény hatálya kiterjed:

a) az élő szervezetek (életközösségeik) és a környezet élettelen elemei, valamint azok természetes és az emberi tevékenység által alakított környezetére;

b) az e törvényben meghatározottak szerint, a környezetet igénybe vevő, terhelő, veszélyeztető, illetőleg szennyező tevékenységre.

(2) A törvény hatálya azokra a természetes és jogi személyekre, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekre terjed ki

a) akik vagy amelyek az (1) bekezdés *a)* pontja szerinti környezettel kapcsolatban jogokkal rendelkeznek, illetve akiket vagy amelyeket kötelezettségek terhelnek;

b) akik vagy amelyek az (1) bekezdés *b)* pontja szerinti tevékenységet folytatnak (a továbbiakban: környezethasználó).

(3) A törvény hatálya kiterjed a nemzetközi szerződésekből adódó környezetvédelmi feladatok ellátására, ha nemzetközi szerződés másként nem rendelkezik.

3. § (1) E törvény rendelkezéseivel összhangban külön törvények rendelkeznek, különösen:

a) a nukleáris energiáról és a radioaktivitás felhasználásáról,

- b) a bányászatról,
- c) az energiáról,
- d) az erdőkről,
- e) az épített környezet alakításáról és védelméről,
- f) a termőföldről,
- g) a halászatról,
- h) a közlekedésről, közlekedési alágazatonként,
- i) a katasztrófák megelőzéséről és következményeik elhárításáról,
- j) a területfejlesztésről,
- k) a vadgazdálkodásról
- l) a vízgazdálkodásról,
- m) a hulladékokról,
- n) a veszélyes anyagokról.

(2) Az élővilág változatossága, élőhelyeinek megőrzése, a tudományos, kulturális vagy esztétikai értékekkel bíró területek, képződmények, létesítmények megőrzése és helyreállítása érdekében - e törvénnyel összhangban - külön törvények rendelkeznek:

- a) a természet és a táj védelméről,
- b) az állatvédelemről, továbbá az állategészségügyről,
- c) a növényvédelemről, továbbá a növényegészségügyről,
- d) a műemlékek védelméről.

Alapfogalmak

4. § E törvény alkalmazásában

- a) *környezeti elem*: a föld, a levegő, a víz, az élővilág, valamint az ember által létrehozott épített (mesterséges) környezet, továbbá ezek összetevői;
- b) *környezet*: a környezeti elemek, azok rendszerei, folyamatai, szerkezete;
- c) *természeti erőforrás*: a - mesterséges környezet kivételével - társadalmi szükségletek kielégítésére felhasználható környezeti elemek vagy azok egyes összetevői;
- d) *környezet igénybevétele*: a környezetben változás előidézése, a környezetnek vagy elemének természeti erőforráskénti használata;
- e) *környezet-igénybevettség*: a környezetnek vagy elemének természeti erőforráskénti használata mértéke;
- f) *környezetterhelés*: valamely anyag vagy energia közvetlen vagy közvetett kibocsátása a környezetbe;
- g) *környezetszennyezés*: a környezet valamely elemének a kibocsátási határértéket meghaladó terhelése;
- h) *környezetszennyezettség*: a környezetnek vagy valamely elemének a környezetszennyezés hatására bekövetkezett szennyezettségi szinttel jellemezhető állapota;
- i) *környezethasználat*: a környezetnek vagy valamely elemének igénybevitelével, illetőleg terhelésével járó hatósági engedélyhez kötött tevékenység;
- j) *környezetkárosítás*: az a tevékenység, amelynek hatására környezetkárosodás következik be;
- k) *környezetkárosodás*: a környezetnek vagy valamely elemének olyan mértékű változása, szennyezettsége, illetve valamely eleme igénybevitelének olyan mértéke, amelynek eredményeképpen annak természetes vagy korábbi állapota (minősége) csak beavatkozással, vagy egyáltalán nem állítható helyre, illetőleg, amely az élővilágot kedvezőtlenül érinti;
- l) *környezetveszélyeztetés*: az a tevékenység vagy mulasztás, amely környezetkárosítást idézhet elő;
- m) *környezetre gyakorolt hatás*: a környezetben környezetterhelés, illetőleg a környezet igénybevétele következtében bekövetkező változás;
- n) *hatásterület*: az a terület vagy térrész, ahol jogszabályban meghatározott mértékű környezetre gyakorolt hatás a környezethasználat során bekövetkezett vagy bekövetkezhet;
- o) *érintett*: azon személy, szervezet, aki vagy amely a hatásterületen él, tevékenykedik;
- p) *érintett önkormányzat*: az a települési önkormányzat, amely az adott környezethasználat hatásterületén illetékességgel rendelkezik;
- r) *helyi környezetvédelmi ügy*: minden olyan környezetvédelmi ügy, amelyben a környezet használata és a hatásterület nem terjed túl az érintett települési önkormányzat területén;
- s) *igénybevételi határérték*: a környezet vagy valamely eleme jogszabályban vagy hatósági határozatban meghatározott olyan mértékű igénybevétele, amely kizárja a környezetkárosítást;

t) *kibocsátási határérték*: a környezetnek vagy valamely elemének jogszabályban vagy hatósági határozatban meghatározott olyan mértékű terhelése, amely kizárja a környezetkárosítást;

u) *szennyezettségi határérték*: a környezet valamely elemének olyan - jogszabályban meghatározott - mértékű szennyezettsége, amelynek meghaladása - a mindenkori tudományos ismeretek alapján - környezetkárosodást vagy egészségkárosodást idézhet elő;

va) *leghatékonyabb megoldás*: a környezeti, műszaki és gazdasági körülmények között elérhető, legkíméletesebb környezet-igénybevétellel járó tevékenység;

vb) *az elérhető legjobb technika*: a korszerű technikai színvonalnak, és a fenntartható fejlődésnek megfelelő módszer, üzemeltetési eljárás, berendezés, amelyet a kibocsátások, környezetterhelések megelőzése és - amennyiben az nem valósítható meg - csökkentése, valamint a környezet egészére gyakorolt hatás mérséklése érdekében alkalmaznak, és amely a kibocsátások határértékének, illetőleg mértékének megállapítása alapjául szolgál. Ennek értelmezésében:

- legjobb az, ami a leghatékonyabb a környezet egészének magas szintű védelme érdekében;

- az elérhető technika az, amelynek fejlesztési szintje lehetővé teszi az érintett ipari ágazatokban történő alkalmazását elfogadható műszaki és gazdasági feltételek mellett, figyelembe véve a költségeket és előnyöket, attól függetlenül, hogy a technikát az országban használják-e vagy előállítják-e és amennyiben az az üzemeltető számára ésszerű módon hozzáférhető;

- a technika fogalmába beleértendő az alkalmazott technológia és módszer, amelynek alapján a berendezést (technológiát, létesítményt) tervezik, építik, karbantartják, üzemeltetik és működését megszüntetik, a környezet helyreállítását végzik;

w) *fenntartható fejlődés*: társadalmi-gazdasági viszonyok és tevékenységek rendszere, amely a természeti értékeket megőrzi a jelen és a jövő nemzedékek számára, a természeti erőforrásokat takarékosan és célszerűen használja, ökológiai szempontból hosszú távon biztosítja az életminőség javítását és a sokféleség megőrzését;

x) *elővigyázatosság*: a környezeti kockázatok mérsékléséhez, a környezet jövőbeni károsodásának megelőzéséhez vagy csökkentéséhez szükséges döntés és intézkedés;

y) *megelőzés*: a környezethasználat káros környezeti hatásai elkerülésének érdekében a leghatékonyabb megoldások, továbbá a külön jogszabályban meghatározott tevékenységek esetén az elérhető legjobb technika alkalmazása a döntéshozatal legkorábbi szakaszától;

z) *környezetvédelem*: olyan tevékenységek és intézkedések összessége, amelyeknek célja a környezet veszélyeztetésének, károsításának, szennyezésének megelőzése, a kialakult károk mérséklése vagy megszüntetése, a károsító tevékenységet megelőző állapot helyreállítása.

BH2003. 419. II. *Környezetveszélyeztetést valósít meg az előírt határértéket meghaladó szennyező anyagnak a folyóvízbe juttatása [1995. évi LIII. tv. 4. § j), k) és l) pont, 109. § (2) bek., Pp. 164. § (1) bek.].*

BH2003. 75. *A bíróság hivatalos tudomásával szemben is lehet helye az ellenkező bizonyításnak [Pp. 163. § (1)-(2) bek., Ptk. 339. § (1) bek., 345. §, 1995. évi LIII. tv. 4. §, 21/1986. (VI. 2.) Mt. r. 4/1986. OKTH r.].*

BH2002. 11. *Vízszennyezés környezetveszélyeztető, illetve környezetkárosító hatásának jogkövetkezményei [1995. évi LIII. tv. 4. §, 8. § (1) bek., 99. § (2) bek. a) pont].*

BH2001. 235. *A káros légszennyezés folytán bekövetkező környezeti veszélyeztetés elbírálása körében irányadó szempontok [Ptk. 341. § (1) bek., 1995. évi LIII. tv. (Ktv.) 4. §, 6. § (1) bek. b) és c) pont, 22. § (1) bek., 88. § (2) bek., 109. § (2) bek., 10. § (6) bek., 21/1986. (VI. 2.) MT r. 4. § (1) bek., 5. §, 6. § és 16. § c) pont, 22/1998. (VI. 26.) KTM r. 3. § (1) bek., 8. § (2) bek., 4/1986. (VI. 2.) OKTH rendelkezés].*

BH2001. 32. *A környezetveszélyeztetés és környezetkárosítás meghatározásánál irányadó szempontok (1995. évi LIII. tv. 4. §).*

5. § E törvény hatálybalépését követően törvény, kormányrendelet vagy önkormányzati rendelet határozhat meg környezethasználatnak minősülő tevékenységet.

A környezet védelmének alapelvei

Az elővigyázatosság, a megelőzés és a helyreállítás

6. § (1) A környezethasználatot úgy kell megszervezni és végezni, hogy

- a) a legkisebb mértékű környezetterhelést és igénybevételt idézze elő;
- b) megelőzze a környezetszennyezést;
- c) kizárja a környezetkárosítást.

(2) A környezethasználatot az elővigyázatosság elvének figyelembevételével, a környezeti elemek kíméletével, takarékos használatával, továbbá a hulladékkezelés csökkentésével, a természetes és az előállított anyagok visszaforgatására és újrafelhasználására törekedve kell végezni.

(3) A megelőzés érdekében a környezethasználat során a leghatékonyabb megoldást, továbbá a külön jogszabályban meghatározott tevékenységek esetén az elérhető legjobb technikát kell alkalmazni.

BH2001. 235. *A káros légszennyezés folytán bekövetkező környezeti veszélyeztetés elbírálása körében irányadó szempontok [Ptk. 341. § (1) bek., 1995. évi LIII. tv. (Ktv.) 4. §, 6. § (1) bek. b) és c) pont, 22. § (1) bek., 88. § (2) bek., 109. § (2) bek., 10. § (6) bek., 21/1986. (VI. 2.) MT r. 4. § (1) bek., 5. §, 6. § és 16. § c) pont, 22/1998. (VI. 26.) KTM r. 3. § (1) bek., 8. § (2) bek., 4/1986. (VI. 2.) OKTH rendelkezés].*

7. § A 6. §-ban foglaltak érvényesítése érdekében jogszabály előírhatja a környezethasználat feltételeit, illetőleg korlátozó vagy tiltó rendelkezéseket állapíthat meg.

8. § (1) A környezetet veszélyeztető vagy károsító környezethasználó köteles azonnal befejezni a veszélyeztető vagy károsító tevékenységet.

(2) A környezethasználó köteles gondoskodni a tevékenysége által bekövetkezett környezetkárosodás megszüntetéséről, a károsodott környezet helyreállításáról.

BH2002. 11. *Vízszennyezés környezetveszélyeztető, illetve környezetkárosító hatásának jogkövetkezményei [1995. évi LIII. tv. 4. §, 8. § (1) bek., 99. § (2) bek. a) pont].*

Felelősség

9. § A környezethasználó az e törvényben meghatározott és az e törvényben és más jogszabályokban szabályozott módon felelősséggel tartozik tevékenységének a környezetre gyakorolt hatásaiért.

Együttműködés

10. § (1) Az állami szervek, a helyi önkormányzatok, a természetes személyek és szervezeteik, a gazdálkodást végző szervezetek és mindezek érdekvédelmi szervezetei, valamint más intézmények együttműködni kötelesek a környezet védelmében. Az együttműködési jog és kötelezettség kiterjed a környezetvédelmi feladatok megoldásának minden szakaszára.

(2) Az együttműködéssel járó jogokat és kötelezettségeket e törvény, illetve az önkormányzat rendeletben állapítja meg.

11. § (1) A környezetvédelmi érdekek érvényesítését a Magyar Köztársaság két- vagy többoldalú nemzetközi környezetvédelmi és más, a környezetvédelemmel összefüggő együttműködési, tájékoztatási, segítségnyújtási megállapodásokkal is elősegíteni köteles, különösen a szomszédos országokkal való kapcsolatában.

(2) Nemzetközi szerződés hiányában is figyelemmel kell lenni más államok környezeti érdekeire, az országhatárokon áttérjedő környezetterhelés, illetőleg környezetveszélyeztetés csökkentésére, a környezetszennyezés és a környezetkárosítás megelőzésére.

Tájékozódás, tájékoztatás és nyilvánosság

12. § (1) Mindenkinek joga van a környezetre vonatkozó tényeknek, adatoknak, így különösen a környezet állapotának, a környezetterhelés és környezethasználat a környezetszennyezettség mértékének, a környezetvédelmi tevékenységnek, terveknek és programoknak, valamint a környezet emberi egészségre gyakorolt hatásainak a megismerésére.

(2) A környezet védelmével kapcsolatos állampolgári jogok gyakorlása és kötelezettségek teljesítése céljából az állam mindenki számára lehetővé teszi a környezet és az egészség lényeges összefüggéseinek, a környezetkárosító tevékenységek és azok fontosságának megismerését.

(3) Az állami szervek és az önkormányzatok feladatkörükben kötelesek a környezet állapotát és annak az emberi egészségre gyakorolt hatását figyelemmel kísérni, az így szerzett adatokat nyilvántartani, és - a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvény által megállapított kivételekkel - hozzáférhetővé tenni, és a megfelelő tájékoztatást megadni.

(4) A környezethasználat - e törvény rendelkezései szerint - tájékoztatási kötelezettség terheli az általa okozott környezetterhelés és -igénybevétel, valamint környezetveszélyeztetés tekintetében.

II. Fejezet

A KÖRNYEZETI ELEMÉK VÉDELME ÉS AZ ELEMÉKET VESZÉLYEZTETŐ TÉNYEZŐK

A környezeti elemek egységes védelme

13. § (1) Minden környezeti elemet önmagában, a többi környezeti elemmel alkotott egységben és az egymással való kölcsönhatás figyelembevételével kell védeni. Igénybevételüket és terhelésüket ennek megfelelően kell szabályozni.

(2) A környezeti elemek védelme egyaránt jelenti azok minőségének, mennyiségének és készleteinek, valamint az elemeken belüli arányok és folyamatok védelmét.

(3) Valamely környezeti elem igénybevételének, illetve terhelésének megelőzése, csökkentése vagy megszüntetése céljából nem engedhető meg más környezeti elem károsítása, szennyezése.

A föld védelme

14. § (1) A föld védelme kiterjed a föld felszínére és a felszín alatti rétegeire, a talajra, a kőzetekre és az ásványokra, ezek természetes és átmeneti formáira és folyamataira.

(2) A föld védelme magában foglalja a talaj termőképessége, szerkezete, víz- és levegőháztartása, valamint élővilága védelmét is.

15. § (1) A föld felszínén vagy a földben olyan tevékenységek folytathatók, ott csak olyan anyagok helyezhetők el, amelyek a föld mennyiségét, minőségét és folyamatait, a környezeti elemeket nem szennyezik, károsítják.

(2) Az anyagok elhelyezésének környezetvédelmi feltételeit külön jogszabály állapítja meg.

16. § Beruházás (építés, bányászat) folytatása során, annak megkezdése előtt - külön jogszabály rendelkezése szerint - gondoskodni kell a termőréteg megfelelő letermeléséről és termőtalajkénti felhasználásáról.

17. § (1) A kőzetek és ásványok bányászatára, kitermelésére vonatkozóan - ha törvény így rendelkezik - igénybevételi határértéket kell meghatározni.

(2) A kitermelés mértéke, továbbá a bányászattal és a bányatermékek előkészítésével, feldolgozásával összefüggésben keletkező meddő elhelyezésekor, valamint a bányászati tevékenységhez kapcsolódó egyéb tevékenységek következtében jelentkező környezetre gyakorolt hatás mértéke nem haladhatja meg a jogszabályban vagy jogszabály rendelkezései szerint hatósági határozatban megállapított határértéket.

(3) A föld igénybevételével járó tevékenység befejezése után - jogszabály vagy hatósági határozat rendelkezése szerint már a környezethasználat során is - a terület ütemezett helyreállításáról, rendezéséről, illetőleg újrahasznosításának feltételeiről a terület használója köteles gondoskodni.

A víz védelme

18. § (1) A víz védelme kiterjed a felszíni és felszín alatti vizekre, azok készleteire, minőségére és mennyiségére, a felszíni vizek medrére és partjára, a víztartó képződményekre és azok fedőrétegeire, valamint a vízzel kapcsolatosan - jogszabályban vagy hatósági határozatban - kijelölt megkülönböztetett védelem alatt álló (védett) területekre.

(2) A vizek természetes hozamát, lefolyását, áramlási viszonyait, medrét és partját csak a vízparti élővilág megfelelő arányainak megtartásával és működőképességük biztosításával szabad megváltoztatni úgy, hogy az a környezeti célkitűzések teljesítését nem veszélyeztetheti.

(3) Az (1) bekezdés alkalmazásában védett területnek kell tekinteni

a) a 20. §-ban foglalt célok elérését szolgáló védőterületeket,

b) a külön jogszabály szerint gazdasági szempontból fontos vízi fajok védelmére kijelölt területeket,

c) a települési szennyvizek tisztítás utáni bebocsátása és a mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezés szempontjából érzékeny területeket,

d) a vízi, vízközei és a felszín alatti víztől jelentősen függő szárazföldi élőhelyek és élő szervezetek védelmére kijelölt területeket.

(4) A védett területekről - a 49. § (1) bekezdése szerinti Információs Rendszer részeként - nyilvántartást kell vezetni.

(5) A környezet igénybevételét és használatát úgy kell megszervezni és végezni, hogy a vizek állapotára vonatkozó környezeti célkitűzések teljesüljenek, így különösen:

a) a felszíni és a felszín alatti vizek állapota ne romoljon,

b) a felszíni és felszín alatti vizek jó állapota a külön jogszabály szerinti környezeti követelmények teljesítése révén megvalósuljon.

(6) Ha a vizek egy elkülönített részére több azonos tárgyú környezeti célkitűzést szolgáló követelmény vonatkozik, akkor a legszigorúbbat kell alkalmazni.

(7) A jó állapot eléréséhez szükséges intézkedéseket vízgyűjtő gazdálkodási tervben kell meghatározni.

19. § (1) A víz - mint alapvető életfeltétel és korlátozottan előforduló erőforrás - kitermelésének és felhasználásának feltételeit vízkészlet típusonként a területi adottságoknak megfelelően, igénybevételi határérték figyelembevételével kell megállapítani.

(2) A vízigények kielégítésének sorrendjéről külön törvény rendelkezik.

(3) A környezet igénybevétele - így különösen a vízviszonyokba történő beavatkozások - esetén gondoskodni kell arról, hogy

a) a víz, mint tájalkotó tényező fennmaradjon;

b) a vízi és vízközei, továbbá a felszín alatti víztől közvetlenül függő szárazföldi élőhelyek és élő szervezetek fennmaradásához szükséges feltételek, valamint

c) a vizek hasznosíthatóságát biztosító mennyiségi és minőségi körülmények ne romoljanak.

20. § Az

a) ivóvízellátást biztosító,

b) az ásvány- és gyógyvízhasznosítást szolgáló,

c) a természet védelme szempontjából jelentős,

d) az üdülési, sportolási és terápiás hasznosításra kijelölt vízkészleteket fokozott védelemben kell részesíteni.

21. § (1) A vizek igénybevétele, terhelése, a vizekbe használt- és szennyvizek bevezetése - megfelelő kezelést követően - csak olyan módon történhet, amely a természetes folyamatokat és a vizek mennyiségi, minőségi megújulását nem veszélyezteti.

(2) A kitermelt víz felhasználásáról gondoskodni kell. A kitermelést és a használt víznek a vizekbe történő visszavezetését, valamint a vizek átvezetését úgy kell végezni, hogy a vízadó és -befogadó közeg készleteit, minőségét és élővilágát kedvezőtlenül ne változtassa meg, öntisztulását ne veszélyeztesse.

A levegő védelme

22. § (1) A levegő védelme kiterjed a légkör egészére, annak folyamataira és összetételére, valamint a klímára.

(2) A levegőt védeni kell minden olyan mesterséges hatástól, amely azt, vagy közvetítésével más környezeti elemet sugárzó, folyékony, légnemű, szilárd anyaggal minőségét veszélyeztető, vagy egészséget károsító módon terheli.

(3) A tevékenységek, létesítmények tervezésénél, megvalósításánál, folytatásánál, valamint a termékek előállításánál és használatánál törekedni kell arra, hogy a légszennyező anyagok kibocsátása a lehető legkisebb mértékű legyen.

Az élővilág védelme

23. § (1) Az élővilág védelme - az ökológiai rendszer természetes folyamatainak, arányainak megtartása és működőképességének biztosítása figyelembevételével - valamennyi élő szervezetre, azok életközösségeire és élőhelyeire terjed ki.

(2) Az élővilág igénybevétele csak olyan módon történhet, amely az életközösségek természetes folyamatait és viszonyait, a biológiai sokféleséget nem károsítja, illetőleg funkcióit nem veszélyezteti.

(3) Az élővilág igénybevétele mértékének és helyének szabályozására jogszabály vagy hatósági határozat igénybevételi határértéket állapíthat meg.

Az épített környezet védelme

24. § Az épített környezet védelme kiterjed a településekre, az egyedi építményekre és műszaki létesítményekre.

25. § (1) A települések területén a környezet terhelhetősége és a településrészek rendeltetése alapján a rendezési tervben övezeteket kell meghatározni.

(2) Az egyes övezetekben folytatható tevékenységek a külön jogszabályban a környezetterhelés jellege alapján meghatározott védőtávolság, védőterület megléte és a védelmi előírás megtartása esetén engedélyezhetők.

(3) A kijelölt védőterületen vagy védőtávolságon belül az adott övezet rendeltetésével össze nem férő tevékenység - külön védelmi intézkedés nélkül - nem folytatható.

26. § A település területén zöldterületeket, védőerdőket külön jogszabály szerint kell kialakítani és fenntartani.

27. § A természetes és épített környezet összehangolt védelme érdekében a területfejlesztési koncepciókban, a területrendezési és településrendezési tervek elkészítése során a bennük foglalt elképzelések várható környezeti hatásait is fel kell tární, és értékelni, a szükséges környezetvédelmi intézkedéseket környezetvédelmi fejezetben - vagy önálló környezetvédelmi tervben, illetőleg programban - kell rögzíteni. Ezek tartalmi követelményeit e törvény, valamint külön jogszabályok állapítják meg.

Veszélyes anyagok és technológiák

28. § (1) A veszélyes anyagok károsító hatása elleni védelem kiterjed minden olyan természetes, illetve mesterséges anyagra, amelyet a környezethasználó tevékenysége során felhasznál, előállít, vagy forgalmaz, és amelynek minősége, mennyisége robbanás- és tűzveszélyes, radioaktív, mérgező, fokozottan korrózív, fertőző, ökotoxikus, mutagén, daganatkeltő, ingerlő hatású, illetőleg más anyaggal kölcsönhatásba kerülve ilyen hatást előidézhet.

(2) A veszélyes anyagok kezelésekor, felhasználásakor - beleértve kitermelésüket, raktározásukat, szállításukat, gyártásukat és alkalmazásukat - továbbá, veszélyes technológiák alkalmazásakor olyan védelmi, biztonsági intézkedéseket kell tenni, amelyek a környezet veszélyeztetésének kockázatát jogszabályban meghatározott mértékűre csökkentik, vagy kizárják.

29. § (1) A környezetveszélyeztetéssel járó technológiák alkalmazásakor a környezetveszélyeztetés csökkentése érdekében a veszélyforrás jellegéhez igazodó védőterületet, illetőleg védőtávolságot kell kijelölni.

(2) Ha az (1) bekezdésben foglalt védőterület, illetve védőtávolság - hatósági engedély alapján - a már kialakult települési viszonyok megváltoztatásával biztosítható csak, a megvalósítás költségeit a felelősség arányában kell viselni.

(3) A veszélyes technológia üzemeltetése során az esetlegesen bekövetkező rendkívüli környezetkárosítás megakadályozására, felszámolására az adott tevékenység megkezdése előtt - külön jogszabályi rendelkezés hiányában - környezeti kárelhárítási tervet kell készíteni.

Hulladékok

30. § (1) A hulladékok környezetre gyakorolt hatásai elleni védelem kiterjed mindazon anyagokra, termékekre - ideértve azok csomagoló- és burkolóanyagait is -, amelyeket tulajdonosa eredeti rendeltetésének megfelelően nem tud, vagy nem kíván felhasználni, illetve, amely azok használata során keletkezik.

(2) A környezethasználó köteles a hulladék kezeléséről (ártalmatlanításáról, hasznosításáról) gondoskodni.

(3) A hulladékok kezelésére (ártalmatlanítására, hasznosítására) vonatkozó szabályokat kell alkalmazni a különböző tisztítási, bontási műveletek során leválasztott, illetőleg elkülönülő anyagok, a hulladékká vált szennyezett föld, továbbá a bontásra kerülő vagy bontott termékek esetében is.

Zaj és rezgés

31. § (1) A környezeti zaj és a rezgés elleni védelem kiterjed mindazon mesterségesen keltett energiakibocsátásokra, amelyek kellemetlen, zavaró, veszélyeztető vagy károsító hang-, illetve rezgésterhelést okoznak.

(2) A zaj és a rezgés elleni védelem keretében műszaki, szervezési módszerekkel kell megoldani:

- a) a zaj- és a rezgésforrások zajkibocsátásának, illetve rezgésgerjesztésének csökkentését;
- b) a zaj- és rezgésterhelés növekedésének mérséklését vagy megakadályozását;
- c) a tartósan határérték felett terhelt környezet utólagos védelmét.

Sugárzások

32. § A sugárzások környezetre gyakorolt káros hatásai elleni védelem kiterjed a mesterségesen keltett és természetes ionizáló, nem ionizáló és hőszugárzásokra.

Közös szabályok

33. § A környezet védelme érdekében - e törvény szerint - meg kell határozni a környezeti elemek mennyiségi és minőségi értelemben elérendő célállapotát [38. § g) pont].

34. § (1) A környezeti elemeknek vagy azok rendszerének a veszélyeztető hatások elleni védelme érdekében védelmi övezetek jelölhetők ki.

(2) A védelmi övezetekben - külön jogszabályok rendelkezése alapján - egyes tevékenységek korlátozása vagy tilalma, építési, anyagfelhasználási, területhasználati korlátozások és tilalmak, illetőleg rendszeres mérési és megfigyelési kötelezettségek rendelhetők el.

(3) A védelmi övezetek kijelölésénél is a 29. §-ban foglaltak az irányadók.

35. § (1) A környezeti elemek védelme, továbbá a környezetet veszélyeztető hatások elleni védelem érdekében - az e törvényben meghatározottak szerint - igénybevételi, kibocsátási, valamint szennyezettségi határértékeket kell megállapítani.

(2) Az (1) bekezdés szerinti határértékek megállapítása során figyelembe kell venni a környezet tényleges és elérendő célállapotát is.

36. § A környezeti elemek védelmére, továbbá a környezetet veszélyeztető hatások elleni védelemre vonatkozó átfogó szakterületi szabályokat külön törvények, a törvényi szabályozást nem igénylő részletes szabályokat - az e törvényben foglaltak alapulvételével - a Kormány rendeletben állapítja meg.

III. Fejezet

A KÖRNYEZET VÉDELME T SZOLGÁLÓ ÁLLAMI TEVÉKENYSÉG

Az állam környezetvédelmi tevékenysége

37. § (1) A környezet védelmének jogi szabályozását, a környezet védelmével összefüggő jogok és kötelezettségek megállapítását és megtartásuk ellenőrzését, a környezet védelmének tervezését és irányítását az állam és a helyi önkormányzat szervei látják el.

(2) Az állam biztosítja a környezet védelméhez fűződő állampolgári jogok és a más államokkal vagy nemzetközi szervezetekkel kötött környezetvédelmi egyezmények, szerződések érvényesülését.

38. § A környezetvédelem állami feladatai különösen:

- a) a környezetvédelmi követelmények érvényesítése az állam más irányú feladatai ellátása során;
- b) a környezet igénybevétele, megóvásának, károsodása megelőzésének, veszélyeztetése megszüntetésének, helyreállításának, illetve állapota fokozatos javításának irányítása;
- c) a környezetvédelem kiemelt feladatainak meghatározása;
- d) a környezetvédelmi célok elérését szolgáló jogi, gazdasági és műszaki szabályozórendszer megállapítása;
- e) a környezetvédelmi államigazgatási feladatok ellátása;
- f) a feladatok végrehajtását megalapozó, a környezet állapotát és az arra gyakorolt hatásokat mérő-, megfigyelő-, ellenőrző-, értékelő- és információsrendszer kiépítése, fenntartása és működtetése;
- g) a környezet állapotának, mennyiségi és minőségi jellemzőinek feltárása, terhelhetősége és igénybevétele mértékének, továbbá elérendő állapotának (célállapot) meghatározása, figyelembe véve a népesség egészségi állapotának mutatóit is;
- h) a környezetvédelem kutatási, műszaki-fejlesztési, nevelési-képzési és művelődési, tájékoztatási, valamint a környezetvédelmi termék- és technológia-minősítési feladatok meghatározása, és ellátásuk biztosítása;
- i) a környezetvédelem gazdasági-pénzügyi alapjainak biztosítása.

Az Országgyűlés környezetvédelmi tevékenysége

39. § Az Országgyűlés a környezet védelme érdekében:

- a) érvényesíti törvényalkotó munkájában a környezetvédelmi érdekeket;
- b) elfogadja a Nemzeti Környezetvédelmi Programot, és kétévente értékeli annak végrehajtását;
- c) dönt a Kormánynak a környezet állapotáról szóló beszámolójáról;
- d) meghatározza az állampolgári jogok védelmének országgyűlési biztosa környezetvédelmi feladatait;
- e) meghatározza a Kormány és a helyi önkormányzatok környezetvédelmi feladatait;
- f) jóváhagyja a környezetvédelmi feladatok megoldását szolgáló forrásokat, és ellenőrzi felhasználásukat.

A Nemzeti Környezetvédelmi Program

40. § (1) A környezetvédelmi tervezés alapja a hatévente megújítandó, az Országgyűlés által jóváhagyott Nemzeti Környezetvédelmi Program (a továbbiakban: Program).

(2) A Programnak - a Program időtartamára vonatkozóan - tartalmaznia kell:

- a) a környezet állapotának bemutatását;
- b) az elérni kívánt környezetvédelmi célokat és célállapotokat;
- c) a célok és célállapotok elérése érdekében végrehajtandó feladatokat, azok megvalósításának sorrendjét és határidejét;
- d) a kitűzött célok megvalósításának eszközeit, ideértve a pénzügyi igények forrásának tervezett megjelölését is;
- e) azoknak a területeknek a kijelölését, amelyeken különleges környezetvédelmi intézkedések szükségesek, valamint az intézkedések tartalmát.

(3) A Kormánynak a Program megújítására irányuló előterjesztés benyújtásakor az Országgyűlés előtt be kell számolnia a Program végrehajtásáról és a végrehajtás során szerzett tapasztalatokról.

(4) A Programban foglaltakat az ország társadalmi-gazdasági tervének [Alkotmány 19. § (3) bek. c) pont] meghatározása, a gazdaságpolitikai döntések kialakítása, a terület- és településfejlesztés, a regionális tervezés,

továbbá a nemzetgazdaság bármely ágában megvalósuló állami tervezési és végrehajtási tevékenység során érvényre kell juttatni.

(5) A Programmal összhangban - külön törvény rendelkezései szerint - regionális és megyei környezetvédelmi programok készítenők.

A Kormány környezetvédelmi tevékenysége

41. § (1) A Kormány irányítja az állami környezetvédelmi feladatok végrehajtását, meghatározza és összehangolja a minisztériumok és a Kormánynak közvetlenül alárendelt szervek környezetvédelmi tevékenységét.

(2) A Kormány az éves költségvetés előterjesztésekor javaslatot tesz a Programban kitűzött célok megvalósítását szolgáló pénzeszközökre.

(3) A Kormány a Programra vonatkozó javaslatot hatévente jóváhagyásra az Országgyűlés elé terjeszti, kétévente összefoglaló jelentést nyújt be a környezet állapotáról és a Program végrehajtásának helyzetéről, továbbá irányítja és összehangolja a Programban meghatározott feladatok végrehajtását.

(4) A kormányzati fejlesztési feladatok meghatározása során a Kormány érvényesíti a környezetvédelem követelményeit, elősegíti a környezet állapotának javítását.

(5) A Kormány környezetvédelmi feladata különösen:

a) a nemzetközi szerződésekből adódó környezetvédelmi kötelezettségek teljesítése és jogok érvényesítése;

b) a környezetvédelem követelményeinek megfelelő környezetkímélő vagy környezetbarát termékek előállításának, technológiák, létesítmények megvalósításának, elterjedésének elősegítése;

c) a jelentős környezetkárosodások, illetve a rendkívüli környezeti események (beleértve a Magyarország területén folytatott hadgyakorlatot is) következményeinek felszámolása, ha a kötelezettség másra nem hárítható;

d) az állam környezeti kártérítési kötelezettsége fedezetének biztosítása, és a kötelezettségek teljesítése.

EBH2001. 549. I. *Az adós vagyónának hiányában nem a felszámoló kötelezettsége, hogy saját költségére gondoskodjon a környezeti terhek rendezéséről [1993. évi LXXXI. tv.-nyel módosított 1991. évi IL. tv. (mód. Cstv.) 31. § c) pont, 48. § (3) bek., 57. § (2) bek. c) pont, 1995. évi LIII. tv. 41. § (5) bek. c) pont, 56. § (1) bek. b) pont, 1027/1996. (VII. 12.) Korm. rendelet 2. § (1) bek. e) pont, 10. § (2) bek., 13. § (2) bek., 40. § (1) bek., 56/1981. (XI. 28.) MT r. J.*

BH2001. 337. *A felszámoló feladatai a környezeti terhek rendezése tárgyában. Amennyiben a környezeti terhek rendezésére az adós vagyona nem nyújt fedezetet, a felszámolónak a bíróságnál egyszerűsített felszámolást kell kezdeményeznie. A felszámolót azonban az adós helyett a környezeti károk megszüntetésének kötelezettsége nem terheli [1993. évi LXXXI. tv.-nyel módosított 1991. évi IL. tv. (mód. Cstv.) 3. § e) pont, 46. §, 48. § (3)-(4) bek., 57. § (1)-(2) bek., 59. §, 63/A. §, 1995. évi LIII. tv. 41. § (5) bek. c) pont, 56. § (1) bek. b) pont, 1991. évi XVIII. tv. (Szvt.) 22. §, 23. §, 28. §, 106/1995. (IX. 8.) Korm. r. 8. §, 11. §].*

A környezetvédelemért felelős miniszter feladatai

42. § A környezetvédelemért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) miniszteri jogkörben

a) irányítja:

aa) törvényben vagy kormányrendeletben feladatkörébe utalt környezetvédelmi tevékenységeket,

ab) a nemzetközi szerződésekből adódó környezetvédelmi feladatok végrehajtását,

ac) a feladat- és hatáskörébe tartozó környezetvédelmi igazgatást;

b) elemzi és értékeli:

ba) a környezet állapotát és védelmének helyzetét,

bb) a természeti erőforrásokkal való gazdálkodás folyamatait,

bc) a környezet védelmének, szabályozott használatának és tervszerű fejlesztésének tapasztalatait,

bd) a környezeti veszélyhelyzet kialakulásának megelőzését, valamint a környezeti veszély- és katasztrófhelyzet elhárítását szolgáló környezetvédelmi szakmai tevékenységeket az illetékes szervekkel együttműködve;

c) a b) pont szerint elvégzett értékelés tapasztalatai alapján kidolgozza, és a Kormány elé terjeszti a Programtervezetet;

d) közreműködik a természeti erőforrások felhasználására vonatkozó szakmapolitikai koncepciók kialakításában;

e) közreműködik a környezetvédelmi szakképesítési rendszer kialakításában és működtetésében.

A környezetvédelem érvényesítése a szabályozásban és más állami döntéseknél

43. § (1) A környezetvédelemmel összefüggő törvényjavaslat és más jogszabály (a továbbiakban együtt: jogszabály) az ország társadalmi-gazdasági tervei, területfejlesztési koncepciói, továbbá a regionális hatást eredményező döntések (a továbbiakban együtt: döntés) előkészítője köteles az intézkedés környezetre gyakorolt hatásait vizsgálni és értékelni, s azt vizsgálati elemzésben (a továbbiakban: vizsgálati elemzés) összefoglalni.

(2) A (1) bekezdés alkalmazásában a környezetvédelemmel összefüggő jogszabály az a törvény, kormányrendelet, miniszteri rendelet, illetőleg döntés, amely

- a) a környezeti elemekre,
- b) a környezet minőségére, vagy
- c) a környezettel összefüggésben az emberi egészségre hatást gyakorol.

(3) A környezetvédelemmel összefüggő gazdasági szabályozó eszközök (vám-, adó- és illetékszabályok stb.) bevezetésére irányuló szabályozások, továbbá jelentős módosítások esetében a vizsgálati elemzést minden esetben el kell végezni.

44. § (1) A vizsgálati elemzésnek különösen a következőkre kell kiterjednie:

- a) a tervezett előírások, intézkedések mennyiben befolyásolják, illetőleg javíthatják a környezet állapotát;
- b) a tervezett intézkedések elmaradása esetén milyen kár érheti a környezetet, illetőleg a lakosságot;
- c) a hazai feltételek mennyiben adottak a tervezett intézkedések bevezetéséhez;
- d) a közigazgatási szervek mennyiben felkészültek a tervezett intézkedések végrehajtására;
- e) a tervezett intézkedések megvalósításához az állami, pénzügyi, szervezeti és eljárási feltételek rendelkezésre állnak-e;
- f) a javaslat mennyiben jelent eltérést a nemzetközileg általánosan elfogadott megoldásoktól.

(2) A 43. § (1) bekezdésében meghatározott tervezeteket és a vizsgálati elemzést a döntésre jogosult szervhez történő benyújtás előtt - véleménynyilvánítás céljából - meg kell küldeni az Országos Környezetvédelmi Tanácsnak. A véleménynyilvánításra - a tervezet kézbesítésétől számított - legalább harminc napot kell biztosítani.

Országos Környezetvédelmi Tanács

45. § (1) A környezetvédelem széles körű társadalmi és tudományos, szakmai megalapozása érdekében - legfeljebb 22 tagú - Országos Környezetvédelmi Tanács (a továbbiakban: Tanács) működik.

(2) A Tanács a Kormány működési ideje alatt, annak tanácsadó szerveként állást foglal a különböző környezetvédelmi programok elvi kérdéseiben, a környezetvédelemmel összefüggő jogszabályokkal és döntésekkel (43. §) kapcsolatban és egyéb környezetvédelmi ügyekben. A Tanács az Országgyűlés vagy a Kormány hatáskörébe tartozó döntésekkel kapcsolatos állásfoglalásait a Kormány elé terjeszti.

(3) A Tanácsban egyenlő arányban vesznek részt

- a) a környezetvédelmi céllal bejegyzett társadalmi szervezetek, valamint
- b) a szakmai és gazdasági érdekképviselői szervek a maguk által meghatározott módon választott,
- c) a tudományos élet, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke által e tisztségre megbízott

képviselői.

(4) A Tanács titkárságának feladatait a miniszter hivatali szervezete útján látja el.

(5) A Tanács tagjai sorából elnököt választ, a miniszter a Kormány képviselőjében társelnöke a Tanácsnak.

(6) A Tanács e törvényben meghatározott feladatait e törvény szabályai szerint látja el, egyéb tevékenységét illetően pedig maga határozza meg ügyrendjét.

(7) A Tanács működési költségét a környezet védelméért felelős minisztérium költségvetésében külön címen kell biztosítani.

IV. Fejezet

A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK KÖRNYEZETVÉDELMI FELADATAI

46. § (1) A települési önkormányzat (Budapesten a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet védelme érdekében

a) biztosítja a környezet védelmét szolgáló jogszabályok végrehajtását, ellátja a hatáskörébe utalt hatósági feladatokat;

b) a Programban foglalt célokkal, feladatokkal és a település rendezési tervével összhangban illetékességi területére önálló települési környezetvédelmi programot dolgoz ki, amelyet képviselő-testülete (közgyűlése) hagy jóvá;

c) a környezetvédelmi feladatok megoldására önkormányzati rendeletet bocsát ki, illetőleg határozatot hoz;

d) együttműködik a környezetvédelmi feladatot ellátó egyéb hatóságokkal, más önkormányzatokkal, társadalmi szervezetekkel;

e) elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot;

f) a fejlesztési feladatok során érvényesíti a környezetvédelem követelményeit, elősegíti a környezeti állapot javítását.

(2) A megyei önkormányzat az épített és természeti környezet védelmével kapcsolatos feladatainak ellátása érdekében

a) a települési önkormányzatokkal egyeztetett környezetvédelmi programot készít;

b) előzetes véleményt nyilvánít a települési önkormányzati környezetvédelmi programokról, illetve kezdeményezheti azok megalkotását;

c) állást foglal a települési önkormányzatok környezetvédelmet érintő rendeleteinek tervezetével kapcsolatban;

d) elősegíti az 58. § (7) bekezdése szerinti egyezség létrehozását;

e) javaslatot tehet települési önkormányzati környezetvédelmi társulások létrehozására.

(3) A megyei jogú város tekintetében a (2) bekezdés *a)* és *b)* pontja szerinti feladatokat az egyeztető bizottság [ÖT 61/A. §] keretében kell ellátni.

47. § (1) A 46. § (1) bekezdés *b)* pontjában meghatározott települési környezetvédelmi programnak tartalmaznia kell, különösen:

a) a települési környezet tisztasága,

b) a csapadékvíz-elvezetés,

c) a kommunális szennyvízkezelés, -gyűjtés, -elvezetés, -tisztítás,

d) kommunális hulladékkezelés,

e) a lakossági és közszolgáltatási (vendéglátás, település-üzemeltetés, kiskereskedelem) eredetű zaj-, rezgés- és légszennyezés elleni védelem,

f) a helyi közlekedésszervezés,

g) az ivóvízellátás,

h) az energiagazdálkodás,

i) a zöldterület-gazdálkodás,

j) a feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárításának és a környezetkárosodás csökkentésének, településre vonatkozó feladatait és előírásait.

(2) A települési önkormányzat gondoskodik a települési környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, figyelemmel kíséri az azokban foglalt feladatok megoldását, és a programot szükség szerint - de legalább két évente - felülvizsgálja.

(3) A jóváhagyott környezetvédelmi programban meghatározott feladatokat a település rendezési terveinek jóváhagyása során, illetve az önkormányzat által hozott más határozat meghozatalával - szükség esetén önkormányzati rendelet megalkotásával - kell végrehajtani.

(4) Települési önkormányzatok közös települési környezetvédelmi programot is készíthetnek.

48. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete, illetőleg a fővárosi önkormányzat esetén a fővárosi közgyűlés önkormányzati rendeletben - törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott módon és mértékben - illetékességi területére a más jogszabályokban előírtaknál kizárólag nagyobb mértékben korlátozó környezetvédelmi előírásokat határozhat meg.

(2) A települési önkormányzat környezetvédelmi tárgyú rendeleteinek, határozatainak tervezetét, illetve a környezet állapotát érintő terveinek tervezetét, a környezetvédelmi programot [46. § (1) bek. *b)* pont] a szomszédos és az érintett önkormányzatoknak, valamint a területi környezetvédelmi hatóságnak [65. § (1) bek. *a)* pont]

megküldi. A területi környezetvédelmi hatóság szakmai véleményéről harminc napon belül tájékoztatja a települési önkormányzatot.

(3) A települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozik:

- a) a füstködriadó terv,
- b) a háztartási tevékenységgel okozott légszennyezésre vonatkozó egyes sajátos, valamint az avar és kerti hulladék égetésére vonatkozó szabályok rendelettel történő megállapítása, valamint
- c) a légszennyezettség szempontjából ökológiailag sérülékeny területek kijelölésével kapcsolatos eljárásban való közreműködés.

(4) A (3) bekezdés a) pontjában meghatározott füstködriadó terv rendelettel történő megállapítása Budapesten a Fővárosi Közgyűlés hatáskörébe tartozik.

(5) A polgármester (főpolgármester) levegőtisztaságvédelmi feladatkörébe, illetőleg államigazgatási, hatósági hatáskörébe tartozik:

- a) a füstködriadó terv kidolgoztatása és végrehajtása;
- b) a füstködriadó terv végrehajtása során a légszennyezést okozó, szolgáltató, illetve termelő tevékenységet ellátó létesítmények üzemeltetőinek más energiahordozó, üzemmód használatára kötelezése, az üzemeltető tevékenységének, valamint a közúti közlekedési eszközök üzemeltetésének időleges korlátozása vagy felfüggesztése.

V. Fejezet

A KÖRNYEZET VÉDELME NEK MEGALAPOZÁSA

Környezetvédelmi információs rendszer és tájékoztatás

49. § (1) A környezet állapotának és használatának figyelemmel kísérésére, igénybevételi és terhelési adatainak mérésére, gyűjtésére, feldolgozására és nyilvántartására a miniszter - a Kormány által meghatározottak szerint - mérő-, észlelő-, ellenőrző (monitoring) hálózatot, Országos Környezetvédelmi Információs Rendszert (a továbbiakban együtt: Információs Rendszer) létesít és működtet.

(2) Az Információs Rendszert úgy és olyan területi sűrűséggel kell megszervezni és telepíteni, hogy annak alapján

- a) a környezet igénybevételének, terhelésének és a környezet állapotának változása - a társadalmi-gazdasági összefüggésekkel és a lakosság egészségi állapotára gyakorolt hatások szempontjából is értékelhető formában - mennyiségileg és minőségileg meghatározható, és nemzetközileg összehasonlítható legyen;
- b) a környezetre gyakorolt hatások okai kielégítő pontossággal megállapíthatók legyenek (beleértve a károsítások okozati viszonyainak megállapításához szükséges részletes bontásokat is);
- c) a környezetveszélyeztetés a lehető legkorábban felismerhetővé váljon;
- d) a szabályozási feladatok és a hatósági intézkedések megtehetőek legyenek;
- e) felhasználható legyen tervezésre.

(3) Az Információs Rendszer működtetéséhez szükséges területi feladatokat a területi környezetvédelmi hatóság [65. § (1) bek. a) pont] látja el.

(4) A környezetre gyakorolt hatásokkal kapcsolatos - jogszabályokban meghatározott - adatszolgáltatásra vonatkozó költségeket az adatszolgáltatásra kötelezett viseli.

50. § (1) A környezethasználó köteles a tevékenysége során okozott környezetterhelést, környezet-igénybevételt - jogszabályban meghatározott módon - mérni, vagy technológiai számítással alátámasztani, nyilvántartani, nyilvántartását a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságok rendelkezésére bocsátani, illetőleg adatszolgáltatást teljesíteni.

(2) A környezethasználók külön jogszabályban meghatározott köre köteles az általuk végzett tevékenység környezeti hatását felmérni, arról rendszeresen környezeti jelentést készíteni és azt benyújtani az illetékes környezetvédelmi hatóság részére. A környezeti jelentésre vonatkozó részletes szabályokat külön jogszabály határozza meg.

(3) A környezetvédelmi feladatokat ellátó önkormányzati és állami szervek - kormányrendeletben meghatározottak szerint - kötelesek az Információs Rendszer működtetéséhez szükséges és náluk keletkezett adatokat az Információs Rendszer rendelkezésére bocsátani.

51. § (1) A környezet állapotára, igénybevételére és használatára vonatkozó, állami költségvetésből fedezett vizsgálati adatok a közérdekű adatokra vonatkozó jogszabályok szerint kezelendők.

(2) A miniszter az adatgyűjtés alapján évente jelentést terjeszt a Kormány elé az ország környezeti állapotának alakulásáról.

(3) A lakóhelyi környezet állapotának alakulásáról a települési önkormányzat szükség szerint, de legalább évente tájékoztatja a lakosságot.

Környezeti adatok bejegyzése egyéb nyilvántartásokba

52. § (1) Jogerős hatósági vagy bírósági határozattal megállapított tartós környezetkárosodás tényét, mértékét és jellegét az ingatlan-nyilvántartásban fel kell tüntetni.

(2) A bejegyzést a környezetvédelmi hatóság köteles kérni, illetve azt - felelősség bírósági megállapítása esetén - a bíróság hivatalból rendeli el.

(3) A bejegyzés alapjául szolgáló környezetszennyezettség ténye, mértéke és jellege megszűnését, illetve megváltozását az ingatlan tulajdonosa kérelmére a bejegyzést kérő hatóság, illetve a bejegyzést elrendelő bíróság állapítja meg, majd a bejegyzés törlése, illetve módosítása iránt hivatalból intézkedik.

Környezetvédelmi kutatás, műszaki fejlesztés

53. § (1) A környezetvédelmi feladatok megoldását a tudomány és technika fejlesztésével, a tudományos kutatómunka és a műszaki fejlesztés szervezésével, továbbá a hazai és a nemzetközi kutatások eredményeinek elterjesztésével, valamint gyakorlati alkalmazásával is elő kell segíteni.

(2) A környezet állapotának megismerésére és a környezetvédelem fejlesztésére irányuló kutatás kiemelten támogatott kutatási feladat. E kutatások összehangolása, támogatása, értékelése és állami környezetkutatási célok teljesítésének biztosítása - a tudományos kutatásokért felelős miniszterrel együttműködésben - a miniszter feladata.

Környezeti nevelés, képzés, művelődés

54. § (1) Minden állampolgárnak joga van a környezeti ismeretek megszerzésére és ismereteinek fejlesztésére.

(2) A környezeti ismeretek terjesztése és fejlesztése (óvodai nevelés, iskolai nevelés, képzés, művelődés, iskolarendszeren kívüli oktatás és továbbképzés, ismeretterjesztés, könyvkiadás) elsősorban állami és önkormányzati feladat.

(3) Az állami feladat ellátása során a miniszter a környezeti ismeretek szakszerű oktatásának biztosítása és azok folyamatos fejlesztése érdekében együttműködik a művelődésért és közoktatásért felelős miniszterrel és más érdekelt miniszterekkel.

(4) A Nemzeti Alaptanterv elvei és követelményei szerint a miniszter közreműködik a közoktatás intézményei számára készülő tantervi követelmények és taneszközök szakmai előkészítésében.

(5) A miniszter környezeti nevelési, képzési programot készít, amely összefoglalja

a) az iskolarendszeren kívüli környezeti oktatás, képzés, továbbképzés és ismeretterjesztés környezetvédelmi ismereteit, valamint

b) az öntevékeny közművelődés, a környezeti tudatosság fejlesztésének irányelveit,

c) a környezetvédelmi szakmai képzés irányelveit, ismérveit.

(6) A környezeti oktatásnak és ismeretterjesztésnek az alapvető komplex (természettudomány-ökológiai, társadalomtudományi, műszaki-technikai,) ismereteken túl a szakmák gyakorlásához szükséges környezetvédelmi ismeretekre, a környezetet veszélyeztető tevékenységekre, a veszélyhelyzet megelőzésének és elhárításának alapvető kérdéseire, az egészséget befolyásoló környezeti hatásokra, továbbá a környezet védelmével kapcsolatos állampolgári jogok és kötelezettségek ismertetésére is ki kell terjednie.

55. § (1) Az 54. §-ban megjelölt feladatokat az állam az oktatási és a közművelődési intézményeken keresztül, a környezetvédelmi egyesületekkel és a környezet védelmével foglalkozó lakossági szakmai szervezetekkel együttműködve látja el. Az állam az egyes nevelési, képzési feladatokat ellátó szervezeteket, az egyházakat, a tudományos intézményeket, szakmai szervezeteket, egyesületeket környezeti nevelési, képzési tevékenységük eredményesebb ellátása érdekében - szükség esetén megfelelő pénzeszközök rendelkezésre bocsátásával - támogatja.

(2) A környezeti ismeretek oktatásának megszervezése és az ismeretekkel kapcsolatos tananyagok, oktatási programok előkészítésének szellemi és anyagi támogatása a művelődésért és a közoktatásért felelős miniszter, valamint a miniszter közös feladata, a szakképzés tekintetében a miniszter gyakorolja a szakképesítésért felelős miniszter jogait, ellátja a felsőoktatás szakirányába tartozó állami feladatokat, és segíti a szakirányba tartozó felsőoktatási intézmények oktató munkáját.

VI. Fejezet

A KÖRNYEZETVÉDELEM GAZDASÁGI ALAPJAI

56. § (1) A központi költségvetés

a) támogatja a Programban meghatározott kiemelt környezetvédelmi és a nemzetközi kötelezettségvállalásokból adódó feladatok megoldását;

b) hozzájárul a környezeti károk felszámolásához azon esetekben, amikor az másra át nem hárítható, illetőleg a károk okozója ismeretlen, vagy a károkozásért való felelőssége nem érvényesíthető;

c) megelőlegezi az azonnali beavatkozást igénylő környezetkárosítás csökkentése, megszüntetése költségeit;

d) támogatja a környezetvédelmet szolgáló intézkedéseket, különösen az Információs Rendszer kiépítése és működtetése, a közigazgatási ellenőrzés, az oktatás és ismeretterjesztés, a kutatás, a társadalmi környezetvédelmi tevékenység területén.

(2) A környezet kisebb igénybevételét és terhelését okozó technológiák alkalmazása, a környezetkímélő termékek előállítása és szolgáltatások nyújtása, adó-, vám- és illetékkezdvények biztosításával támogatható.

(3) A szennyvízcsatorna-hálózat építés beruházási költségeihez befizetett lakossági hozzájárulás mentes az általános forgalmi adó fizetése alól.

1999/150. APEH iránymutatás a hálózatfejlesztési hozzájárulások áfa-kötelezettsége

Környezetvédelmi alap célfeladat fejezeti kezelésű előirányzat

57. § A környezetvédelmi alap célfeladat fejezeti kezelésű előirányzat a környezetkímélő gazdasági szerkezet kialakításának ösztönzését, a környezeti ártalmak megelőzését, csökkentését, a bekövetkezett környezeti károk felszámolását - a külön törvényben meghatározott tájrendezést -, továbbá természeti értékek és területek fenntartását, a leghatékonyabb megoldások, továbbá a külön jogszabályban meghatározott tevékenységek esetén az elérhető legjobb technika ösztönzését, előmozdítását, a társadalom környezeti szemléletének fejlődését, valamint a környezetvédelmi kutatást elősegítő előirányzat.

Települési önkormányzati környezetvédelmi alapok

58. § (1) Környezetvédelmi feladatai (46. §) megoldásának elősegítése érdekében a települési önkormányzat - Budapesten a fővárosi önkormányzat is - önkormányzati rendelettel önkormányzati környezetvédelmi alapot hozhat létre.

(2) A települési önkormányzati környezetvédelmi alap bevételei:

a) a települési önkormányzat által jogerősen kiszabott környezetvédelmi bírság teljes összege,

b) a területi környezetvédelmi hatóság [65. § (1) bek. *a)* pont] által a települési önkormányzat területén jogerősen kiszabott környezetvédelmi bírságok összegének harminc százaléka,

c) a környezetterhelési díjak és az igénybevételi járulékok külön törvényben meghatározott része,

d) a települési önkormányzat bevételeinek környezetvédelmi célokra elkülönített összege,

e) egyéb bevételek.

(3) Ha a települési önkormányzat nem hoz létre önkormányzati környezetvédelmi alapot, a (2) bekezdés *c)* pontjában foglalt bevétel nem illeti meg.

(4) Az önkormányzati környezetvédelmi alapot környezetvédelmi célokra kell felhasználni.

(5) A települési önkormányzati környezetvédelmi alap felhasználásáról a képviselő-testületnek évente a költségvetési rendelet (Áht. 65. §) és a zárszámadás (Áht. 85. §) elfogadásával egyidejűleg kell rendelkeznie.

(6) A környezet igénybevételével, terhelésével, szennyezésével érintett települési önkormányzat kezdeményezheti a (2) bekezdés *a)*, *b)* és *c)* pontja szerinti bevétellel rendelkezni jogosult települési önkormányzatnál a bevétel arányos megosztását a hatásterületen lévő települési önkormányzatok között. Igényének mértékét adatokkal alá kell támasztania.

(7) Ha a (6) bekezdés szerinti megosztás kérdésében, illetőleg mértékében az érintett települési önkormányzatok között nem jön létre egyezség, a kezdeményező települési önkormányzat a megyei bíróság székhelyén működő városi bírósághoz, a fővárosban a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz keresetet nyújthat be. Az eljárás illetékmentes.

BH1997. 495. *A környezetvédelmi bírság összegének a települési önkormányzatok közötti megosztásával kapcsolatos perre - a pertárgy értékétől függetlenül - a megyei bíróság székhelyén működő városi bíróságnak, Budapesten a Pesti Központi Kerületi Bíróságnak van hatásköre [1995. évi LIII. tv. 58. § (2), (6) és (7) bek.].*

A környezet használata után fizetendő díjak

59. § (1) A környezet terhelését, igénybevételét csökkentő intézkedések fedezetét megteremtő díjak:

- a) környezetterhelési díjak,
- b) igénybevételi járulékok,
- c) termékdíjak,
- d) betétdíjak

(a továbbiakban együtt: díjak).

(2) A díjak mértékét úgy kell megállapítani, hogy azok ösztönözzék a környezethasználót a környezet igénybevételének és terhelésének csökkentésére.

(3) A díjak mértékét és a felhasználás célját a díjfizetésre kötelezettek érdekképviselőivel egyeztetve kell kialakítani. A díjakat időben és mértéküket tekintve fokozatosan kell bevezetni.

(4) A díjakról rendelkező külön jogszabályban úgy kell meghatározni a felhasználás céljait és módját, hogy a befolyt összeg döntő része a díj fizetésének meghatározásakor alapul vett környezetterhelés, illetőleg környezetigénybevétel mérséklésére legyen fordítható.

(5)

Környezetterhelési díj

60. § (1) A környezethasználó a környezetterhelésért - külön jogszabályban meghatározott esetekben - környezetterhelési díjat köteles fizetni.

(2) A környezetterhelési díj fizetésére kötelezett környezethasználó köteles az általa okozott terhelést nyilvántartani, arról adatokat szolgáltatni, illetve bevallást tenni.

(3) A környezetterhelési díj olyan anyagra és energiafajtára határozható meg, amelyekre érvényes mérési szabvány van, illetve amelynek kibocsátása anyagmérleg vagy műszaki számítás alapján megbízhatóan megállapítható.

(4) Az (1) bekezdés szerint meghatározott környezeti elemekbe juttatott szennyező anyagok után fizetendő környezetterhelési díjat meghatározott anyagokra, energiafajtákra vagy ezek csoportjára külön, a kibocsátott anyag vagy energia mennyiségével arányosan kell meghatározni. Az arányossági tényező területi kategóriától és a kibocsátási határértékektől függően eltérő lehet.

(5) A környezetterhelési díj fizetési kötelezettség alá tartozó anyagok, energiafajták körét, a díj mértékét, továbbá a nyilvántartás és az adatszolgáltatás rendjét törvény határozza meg.

Igénybevételi járulék

61. § (1) A környezet valamely elemének egyes igénybevételi módjai után a környezethasználó igénybevételi járulékot köteles fizetni.

(2) Nem kell igénybevételi járulékot fizetni olyan környezeti elem igénybevételéért, amely után a környezethasználó bányajáradékot fizet (Bt. 20. §).

(3) Az igénybevételi járulék fizetésére kötelezett környezethasználó köteles az igénybevétel mértékét nyilvántartani, arról adatokat szolgáltatni, illetve bevallást tenni.

(4) A környezeti elem igénybevétele után fizetendő járulékot a környezeti elem igénybe vett mennyiségével arányosan kell megállapítani. Az arányossági tényező területi kategóriától függően eltérő lehet.

(5) Az igénybevételi járulék fizetési kötelezettség hatálya alá tartozó tevékenységek és igénybevételek körét, a járulék mértékét, továbbá a nyilvántartás és az adatszolgáltatás rendjét törvény határozza meg.

Termékdíj

62. § (1) A környezetet vagy annak valamely elemét a felhasználása során vagy azt követően különösen terhelő, illetőleg veszélyeztető egyes termékek előállítását, behozatalát, forgalmazását, egyszeri termékdíj fizetési kötelezettség terheli.

(2) A termékdíj fizetésére kötelezett gyártó, importáló és forgalmazó köteles a termék mennyiségét és forgalmát nyilvántartani, arról adatot szolgáltatni, illetve bevallást tenni.

(3) A termékdíj fizetési kötelezettség hatálya alá tartozó termékek körét, a díj mértékét, a nyilvántartás és az adatszolgáltatás rendjét törvény határozza meg.

(4) A termékdíj mértékét az előállított, behozott, illetve forgalmazott termék egységnyi mennyiségére kell megállapítani.

(5) A termékdíj fizetési kötelezettség alá tartozó egyes elhasználódott termékek visszafogadására és megfelelő kezelésére a termék előállítója, illetőleg forgalmazója, ideértve az importőrt is, jogszabály rendelkezése alapján kötelezhető.

(6) A visszafogadási kötelezettséggel terhelt termék termékdíját - az 59. § (4) bekezdésében foglaltak figyelembevételével - a visszafogadott, elhasználódott termékek hasznosítására vagy ártalmatlanítására, illetve az ezt megvalósító beruházások finanszírozására kell fordítani.

Betétdíj

63. § (1) Jogszabály állapítja meg azon termékek körét, amelyeknek visszafogadása a környezet terhelésének, szennyezésének csökkentése érdekében indokolt. A visszafogadás ösztönzésére a termék forgalmazójának betétdíjat kell felszámítania.

(2) A betétdíjas termék forgalmazója köteles a használt termék visszavételéről és megfelelő kezeléséről gondoskodni, továbbá a forgalmazáskor felszámított betétdíjat a termék visszaszolgáltatójának megfizetni.

VII. Fejezet

A KÖRNYEZETVÉDELMI IGAZGATÁS

A környezetvédelmi igazgatás

64. § (1) A környezetvédelmi igazgatás körébe tartozik

a) a környezetvédelmi hatósági tevékenység ellátása, így különösen a környezethasználat - e törvényben meghatározott szabályok szerinti - engedélyezése, a környezetért való közigazgatási jogi felelősség érvényesítése;

b) az Információs Rendszer működtetésével kapcsolatos adatkezelési, valamint tájékoztatási feladatok ellátása;

c) anyagok, termékek és technológiák környezetvédelmi szempontból történő minősítési rendszerének meghatározása, forgalomba hozataluk, illetőleg alkalmazásuk engedélyezése;

d) a környezeti károk elhárítására irányuló feladatok szervezése;

e) a leghatékonyabb megoldás, az elérhető legjobb technika alkalmazására vonatkozó követelmények érvényesítése;

f) a környezet védelmét és javítását, valamint helyreállítását szolgáló intézkedések, programok kidolgozása és végrehajtásának ellenőrzése.

(2) A környezetvédelmi igazgatás feladatait e törvény és más jogszabályok rendelkezései alapján a miniszter irányítása alatt álló hivatali szervezet, továbbá a területi környezetvédelmi hatóságok, illetőleg más államigazgatási szervek, a települési önkormányzat és szervei, valamint a jegyző látják el.

A környezetvédelmi hatósági feladatok ellátása

65. § (1) A környezetvédelmi hatósági feladatokat első fokon

a) a helyi önkormányzat hatáskörébe nem tartozó ügyekben - ha jogszabály másként nem rendelkezik - a területi környezetvédelmi hatóság (a továbbiakban: felügyelőség),

b) a helyi önkormányzat hatáskörébe tartozó ügyekben - külön jogszabályok rendelkezései szerint - a polgármester (főpolgármester), illetve a jegyző (fővárosi főjegyző) (a továbbiakban együtt: önkormányzati környezetvédelmi hatóság),

c) az olyan ügyekben, amelyekben a hatósági feladat tárgyát képező vagyontárgy települési önkormányzat tulajdonában vagy többségi települési önkormányzati tulajdonban van, a felügyelőség látja el.

(2) A felügyelőség - e törvényben nem szabályozott - feladat- és hatáskörét a Kormány, illetékességi területét a miniszter rendeletben állapítja meg.

(3) A felügyelőség a helyi önkormányzatok feladat- és hatáskörét érintő környezetvédelmi ügyekben együttműködik az illetékességi területén működő önkormányzati környezetvédelmi hatóságokkal, és segíti őket környezetvédelmi feladataik ellátásában.

A környezethasználat feltételei és hatósági engedélyezése

66. § (1) A környezethasználat

a) környezeti hatásvizsgálat hatálya alá tartozó tevékenységek esetén - *a b)* pontban foglaltak kivételével - a tevékenységre kiadott környezetvédelmi engedély [70. § (2) bekezdés *b)* pont; 71. § (4) bekezdés *a)* pont];

b) az egyes környezeti hatásvizsgálat hatálya alá tartozó tevékenységek esetén az *a)* pont szerinti eljárást követően az e törvényben [71. § (4) bekezdés *c)* pont] és a Kormány rendeletében meghatározott feltételek fennállása esetén [72/A. § (1) bekezdése] a felügyelőség által kiadott egységes környezethasználati engedély;

c) az *a)* pont hatálya alá nem tartozó tevékenységek esetén, de a Kormány rendeletében meghatározott esetekben [72/A. § (1) bekezdése] a felügyelőség által kiadott egységes környezethasználati engedély;

d) környezetvédelmi felülvizsgálat hatálya alá tartozó tevékenységek esetén a felügyelőség által kiadott környezetvédelmi működési engedély [79. § (1) bekezdés *a)* pont];

e) egyéb, az *a)-d)* pont hatálya alá nem tartozó - külön jogszabályokban meghatározott - esetekben a felügyelőség, illetőleg az önkormányzati környezetvédelmi hatóság (a továbbiakban együtt: környezetvédelmi hatóság) által kiadott határozat, vagy szakhatósági állásfoglalásuk figyelembevételével más hatóság által kiadott határozat jogerőre emelkedését követően kezdhető meg, illetőleg folytatható.

(2) A felügyelőség az (1) bekezdésben meghatározott hatósági határozatairól, illetőleg szakhatósági állásfoglalásairól hatósági nyilvántartást vezet.

(3) Törvény a gyorsforgalmi utak tervezésével, építésével és kivitelezésével összefüggő környezethasználat esetében a hatósági engedélyezésre eltérő szabályokat állapíthat meg.

Környezeti hatásvizsgálat

67. § (1) A környezetre jelentős mértékben hatást gyakorló tevékenység [(2) bek. *a)* pont] megkezdése előtt környezeti hatásvizsgálatot kell végezni.

(2) A környezeti hatásvizsgálat szempontjából

a) környezetre jelentős hatást gyakorló tevékenységnek minősül valamely - a Kormány által rendeletben meghatározott - létesítmény vagy művelet telepítése, megvalósítása, meglévő létesítmény vagy művelet felhagyása, jelentős bővítése, valamint a technológia- és a termékváltás, illetve ezek jelentős módosítása;

b) kérelmező: az *a)* pontban meghatározott tevékenység kezdeményezője, illetőleg gyakorlója.

68. § (1) A hatásvizsgálat előkészítő és - szükségessége esetén e törvény szabályai szerint - részletes vizsgálati szakaszból áll.

(2) A hatásvizsgálati szakaszok eredményeit a kérelmezőnek

a) előzetes környezeti tanulmányban és

b) részletes környezeti hatástanulmányban kell bemutatnia.

(3) A hatásvizsgálat során fel kell tárnai a tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó más műveletek, továbbá a meghibásodás vagy baleset miatt várható környezeti hatásokat is.

Előzetes környezeti tanulmány

69. § (1) A tevékenység megkezdésének szándékát a kérelmezőnek be kell jelentenie (a továbbiakban: kérelem) a felügyelőségnek. A kérelemhez előzetes környezeti tanulmányt kell csatolni.

(2) Az előzetes környezeti tanulmánynak tartalmaznia kell:

a) a tervezett tevékenység célját, telepítési és technológiai lehetőségei leírását, a létesítmény szükségességének indokolását, továbbá a tervezett tevékenység elmaradásából származó környezeti következmények leírását;

b) az *a)* pontban foglaltak megvalósításából származó, várható környezetterhelés és környezet-igénybevétel mennyiségi és minőségi leírását;

c) a környezetre várhatóan gyakorolt hatások előzetes becslését, továbbá új telepítés esetén a telepítés helyén a tájban és ökológiai viszonyokban várható változások részletes leírását;

d) azokat a kérdéseket, amelyek csak további, részletes hatásvizsgálat alapján válaszolhatók meg;
e) azoknak az adatoknak a megjelölését, amelyek törvény értelmében államtitkot, szolgálati vagy üzleti titkot képeznek.

70. § (1) A felügyelőség az előkészítő szakaszban szakhatóságként bevonja minden esetben:

- a) az illetékes természetvédelmi igazgatóságot, illetve nemzeti park igazgatóságot;
- b) az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat illetékes megyei (fővárosi) intézetét;
- c) a külön jogszabályban meghatározott más szakhatóságot.

(2) A kérelem és az előzetes környezeti tanulmány alapján a felügyelőség

a) részletes környezeti hatástanulmány benyújtását írja elő, és meghatározza a részletes hatástanulmány készítése során vizsgálandó kérdéseket, illetőleg a rendelkezésre álló adatok alapján meghatározható (kielégítendő) követelményeket,

b) kiadja - a telepítés tervezett helye (helyei) szerint illetékes települési önkormányzatok egyidejű tájékoztatásával - a tevékenységhez szükséges környezetvédelmi engedélyt, vagy

c) a hatásvizsgálati eljárás lezárását követően - a külön jogszabályban meghatározott esetben - megindítja az egységes környezethasználati engedélyezési eljárást, vagy

d) a kérelmet elutasítja.

(3) A felügyelőség a környezetvédelmi engedélyt visszavonja, ha a jogerőre emelkedéstől számított három éven belül a tevékenységet, illetve az ahhoz szükséges építési előkészítési munkákat nem kezdték meg, illetőleg ha a jogosult nyilatkozik arról, hogy a környezetvédelmi engedéllyel nem kíván élni, továbbá akkor is, ha az engedélyezéskor fennálló feltételek lényegesen megváltoztak.

A részletes környezeti hatástanulmány

71. § (1) Az előzetes környezeti tanulmány alapján készítendő, helyszíni vizsgálatokkal alátámasztott részletes környezeti hatástanulmánynak - a felügyelőség által meghatározott mélységben és részletezettségben - tartalmaznia kell:

a) a 69. § (2) bekezdés a) és b) pontjában foglaltak részletes leírását, és a választott technológia összehasonlítását a leghatékonyabb megoldással, továbbá a külön jogszabályban meghatározott tevékenységek esetén az elérhető legjobb technikával;

b) a hatásterületek behatárolását, ideértve a térképi bemutatásukat is, és e területek környezeti állapotának ismertetését a tevékenység megvalósítása nélküli helyzetben;

c) a környezet állapotában a tevékenység következtében létrejövő változásoknak a környezeti elemekre és az emberi egészségre gyakorolt hatása előrejelzését, értékelését;

d) a környezet állapotának változása miatt várható egészségügyi, gazdasági és társadalmi következmények becslését;

e) a lehetséges igénybevettséget, szennyezettséget és károsítást megelőző, csökkentő, illetve elhárító intézkedések meghatározását;

f) a környezetet érő hatások

fa) mérésének, elemzésének módját a tevékenység folytatása során, valamint

fb) utóellenőrzésének módját a tevékenység felhagyását követően;

g) a részletes hatástanulmány összeállításához felhasznált adatok forrását, a hatásvizsgálatban alkalmazott módszereket, azok korlátait és alkalmazási körülményeit, az előrejelzések érvényességi határait (valószínűségét), a hatások és vizsgálati eredmények értékelésénél felmerült bizonytalanságokat;

h) a felhasznált tanulmányok listáját, a tanulmányokhoz való hozzáférés módját;

i) azoknak az adatoknak a megjelölését az a) pont szerint elkészített tanulmányrészekben, amelyek törvény értelmében államtitkot, szolgálati vagy üzleti titkot képeznek;

j) a nyilvánosság számára közérthető összefoglalót.

(2) A felügyelőség a részletes vizsgálati szakaszba bevonja a 70. § (1) bekezdésében meghatározott szakhatóságokat.

(3) A részletes vizsgálati szakaszban közreműködő szakhatóság - szakhatósági állásfoglalásában - nyilatkozhat arról is, hogy a kérelmező által szolgáltatott adatok alapján a hatáskörébe tartozó elvi, illetve területfelhasználási engedélyt külön eljárás nélkül a környezetvédelmi engedély megadásával egyidejűleg megadja.

(4) A felügyelőség az ügyben rendelkezésre álló összes adat alapján határoz és

a) kiadja a tevékenység gyakorlásához szükséges környezetvédelmi engedélyt, vagy

b) a kérelmet elutasítja,

c) a hatásvizsgálati eljárás lezárását követően - a külön jogszabályban meghatározott esetben - megindítja az egységes környezethasználati engedélyezési eljárást.

(5) A környezetvédelmi engedély visszavonására a 70. § (3) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni.

A környezetvédelmi engedély tartalma

72. § (1) A környezetvédelmi engedély megadására vonatkozó határozatnak tartalmaznia kell:

a) az engedélyes és az engedélyezett tevékenység megnevezését, adatait, továbbá az engedély érvényességi idejét;

b) azokat a környezetvédelmi előírásokat, valamint jogszabályban meghatározott biztosítékadási és céltartalék képzési kötelezettségeket, amelyek kielégítése az engedélyezett tevékenység telepítésének, megvalósításának, módosításának, végzésének és felhagyásának feltétele;

c) a szakhatóságoknak az engedélyezett tevékenység környezetre gyakorolt hatásával kapcsolatos állásfoglalását;

d) indoklásában részletes ismertetést azokról a körülményekről, amelyek figyelembevételével a felügyelőség az engedélyt megadta, illetőleg amelyekre döntését alapította.

(2) A környezetvédelmi engedély iránti kérelmet elutasító döntésnek részletes indokolást kell tartalmaznia, ebben közölni kell azokat a tényeket és megfontolásokat, melyekre a felügyelőség az elutasítást alapította. Egyben a kérelmezőt tájékoztatni kell, hogy az elutasított kérelemtől eltérő megoldással a tevékenység lehetséges-e, vagy arra az adott térségben egyáltalán nincs lehetőség.

(3) Az előzetes környezeti tanulmány vagy a részletes környezeti hatástanulmány alapján kiadott környezetvédelmi engedély, illetőleg a 66. § (1) bekezdés b) és c) pontjai szerint kiadott egységes környezethasználati engedély az államigazgatási ügy érdemében hozott döntésnek minősül.

Az egységes környezethasználati engedély

72/A. § (1) Az egyes - külön jogszabályban megjelölt - tevékenységek környezetet terhelő kibocsátásainak megelőzése érdekében, a környezeti elemeket terhelő kibocsátások, valamint a környezetre ható tényezők csökkentésére, illetőleg megszüntetésére irányuló, az elérhető legjobb technikán alapuló intézkedéseket az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás során állapítja meg a felügyelőség.

(2) A környezeti hatásvizsgálatra vonatkozó, a Kormány által meghatározott szabályokat az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló kormányrendeletben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

Környezetvédelmi felülvizsgálat

73. § (1) Az egyes tevékenységek környezetre gyakorolt hatásának feltárására és megismerésére, valamint a környezetvédelmi követelményeknek való megfelelés ellenőrzésére környezetvédelmi felülvizsgálatot (a továbbiakban: felülvizsgálat) kell végezni.

(2) A felülvizsgálat szempontjából:

a) tevékenységnek minősül valamely - a környezet igénybevételével, veszélyeztetésével vagy környezetszennyezéssel járó - művelet, illetőleg technológia folytatása, felújítása, helyreállítása és felhagyása;

b) érdekelt az a) pontban meghatározott tevékenység gyakorlója vagy amennyiben az nem ismert, annak az ingatlannak a tulajdonosa, amelyen a műveletet (technológiát) folytatták vagy folytatják. Ha a tevékenység gyakorlója nem azonos az ingatlan tulajdonosával, akkor a hatóság az eljárás megkezdéséről az ingatlan tulajdonosát egyidejűleg értesíti.

74. § (1) A felügyelőség az érdekelt tevékenysége környezetre gyakorolt hatásának feltárása érdekében - teljes körű vagy részleges - felülvizsgálatra kötelezheti a 73. § (1) bekezdésében meghatározott esetben, továbbá kötelezi, ha környezetveszélyeztetést, illetve környezetszennyezést észlel.

(2) A felügyelőség az érdekelt tevékenysége környezetre gyakorolt hatásának feltárása érdekében - teljes körű vagy részleges - felülvizsgálatra kötelezi akkor is, ha

a) környezetkárosítást észlel;

b) kiemelten védett, védett, illetőleg védőterületen (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, természeti emlék, valamint ezek védőövezetei, vízminőség-védelmi terület, hidrogeológiai védőterület, valamint az ivó-, ásvány- és gyógyvízkivételek védőterületei), környezetet veszélyeztető, szennyező vagy károsító tevékenységet észlel;

c) a környezetvédelmi engedélyhez, illetőleg egységes környezethasználati engedélyhez kötött tevékenységet ilyen engedély nélkül kezdett meg vagy folytat;

d) a külön jogszabályban meghatározott feltételek fennállnak.

(3) Ha a felügyelőség a környezetvédelmi felülvizsgálat alatt környezetveszélyeztetést vagy környezetkárosítást észlel, akkor az azt okozó feltárt tevékenységet a hatásterületen teljeskörűen vagy részlegesen korlátozhatja, illetőleg felfüggeszheti.

75. § (1) A teljes körű felülvizsgálatnak ki kell terjednie

a) az alkalmazott technológiák ismertetésére, a berendezések műszaki állapotának, korszerűségének bemutatására;

b) a tevékenység folytatása során okozott környezetterhelések és -igénybevételek adatokkal alátámasztott bemutatására;

c) a tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó műveletekre, különösen az anyagforgalomra, a be- és kiszállításra, a hulladék- és szennyvízkezelésre;

d) az esetleg bekövetkező meghibásodásból vagy környezeti katasztrófa miatt feltételezhetően a környezetbe kerülő szennyező anyagok és energia meghatározására;

e) a környezetveszélyeztetés megelőzése, a környezetkárosodás elhárítása érdekében tett és tervezett intézkedések bemutatására;

f) a tevékenység felhagyása után teendő intézkedésekre.

(2) A felülvizsgálat során a környezetszennyezés megszüntetésének - s ha ez nem lehetséges - a környezetigénybevétel és -szennyezés mérséklésének lehetőségeit és feltételeit meg kell határozni.

(3) A részleges felülvizsgálatnak az (1) és (2) bekezdésben írt feltételek közül a felügyelőség által megjelöltekre kell kiterjednie.

76. § (1) A felülvizsgálatot az érdekelt saját költségén maga végezheti, illetőleg ilyen vizsgálat végzésére feljogosított személlyel vagy szervezettel végeztetheti.

(2) Az érdekelt felelősséggel tartozik a felülvizsgálat hitelességéért, illetőleg a közölt adatok valódiságáért.

(3) A felügyelőség, ha ellenőrzése során a felülvizsgálat eredményének hibás voltáról, illetve tartalmának részbeni vagy teljes valótlanságáról győződik meg, az érdekelt költségén új felülvizsgálatot végeztet (megismételt felülvizsgálat).

(4) A felügyelőség a megismételt felülvizsgálatról az érdekeltet köteles értesíteni; az érdekelt pedig köteles a felügyelőségnek, illetve a felügyelőség által megbízott szervezet(ek)nek a kért adatokat szolgáltatni és a kiegészítő méréseket elvégeztetni.

A környezetvédelmi teljesítményértékelés

77. § Az érdekelt a 73-76. §-ok megfelelő alkalmazásával saját környezetvédelmi teljesítménye értékelésére (tevékenysége átvilágítására), tevékenysége környezetre gyakorolt hatásának megismerésére felmérést végezhet (végeztethet) és - kérelmére - azt a felügyelőség jóváhagyja.

A felülvizsgálat és a teljesítményértékelés közös szabályai

78. § A 73. § szerinti - a felülvizsgálat eredménye alapján indult - eljárásban, illetőleg a 77. § esetén a felmérés eredményének jóváhagyásakor az illetékes természetvédelmi, illetőleg nemzeti park igazgatóságot, az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat megyei (fővárosi) intézetét, valamint az ügyben érdekelt - és külön jogszabályban hatáskörrel felruházott - más hatóságokat szakhatóságként be kell vonni.

79. § (1) A felülvizsgálat eredménye alapján a felügyelőség

a) engedélyezi a tevékenység folytatását (a továbbiakban: működési engedély);

b) az engedély megadásával egyidejűleg a szükséges környezetvédelmi intézkedések megtételére kötelezi az érdekeltet, ideértve a 72. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt biztosítékadási és céltartalék képzési kötelezettségeket is;

c) korlátozza, felfüggeszti vagy megtiltja a tevékenység folytatását, illetőleg az erre hatáskörrel rendelkező szervnél azt kezdeményezi. A korlátozás és a felfüggesztés esetén meghatározza a tevékenység folytatásának környezetvédelmi feltételeit.

(2) A 77. § szerint végzett felmérés jóváhagyásakor a felügyelőség egyszerűsített határozatot hoz [Áe. 43. § (2) bek.], illetőleg az eljárást tovább folytathatja az (1) bekezdés b) és c) pontja rendelkezéseinek megfelelő alkalmazásával.

80. § A 74. § (2) bekezdésének c) pontja esetén - a nyilvánosság bevonásának biztosítása érdekében - a felügyelőség köteles közmeghallgatást tartani.

81. § A határozatnak tartalmaznia kell:

- (1) A 79. § (1) bekezdés a) pontja esetén:
- a) a tevékenység és az érdekelt megnevezését, valamint a tevékenység célját;
 - b) a tevékenység folytatásának helyét és hatásterületének behatárolását;
 - c) a tevékenységet jellemző - a 75. § alapján megállapított - adatokat;
 - d) a tevékenységgel összefüggő környezetvédelmi előírásokat; e körben a környezetre gyakorolt hatás megfigyeléséhez szükséges mérések rendjét, dokumentálását, az ebből származó adatok szolgáltatásának és értékelésének módját;
 - e) a határozat érvényességi idejét.
- (2) A 79. § (1) bekezdés b) pontja esetén az (1) bekezdésben előírtakon túl:
- a) a tevékenység folytatásához szükséges intézkedések meghatározását;
 - b) a környezetre gyakorolt hatás megfigyeléséhez szükséges mérőhelyek kialakítását;
 - c) az intézkedések sorrendjét és azok időbeli ütemezését.
- (3) A 79. § (1) bekezdés c) pontja esetén:
- a) a kötelezett megnevezését;
 - b) a megállapított kötelezettség tartalmát, teljesítésének módját és határidejét;
 - c) mindazokat a lényeges előírásokat (feltételeket), amelyeket a tevékenység során meg kell tartani, illetve teljesíteni kell;
 - d) a környezetkárosodás megszüntetésére vonatkozó követelményeket és az azok kiegészítésére alkalmazható általános megoldásokat (azok lehetséges változatait).

Környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer (EMAS)

81/A. § (1) A környezethasználó külön jogszabályban meghatározott módon saját környezetvédelmi teljesítményének értékelése és folyamatos javítása, valamint a közvélemény megfelelő tájékoztatása érdekében környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben vehet részt.

(2) A környezethasználó ennek keretében felülvizsgálja (felülvizsgálhatja) a tevékenységével kapcsolatos környezeti hatásokat, környezeti nyilatkozatot készít (készíttet), azt hitelesíteti a környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer által előírt követelményeknek való megfelelés szempontjából a környezeti hitelesítésre jogosulttal és nyilvántartásba vétel céljából benyújtja az erre külön jogszabályban feljogosított szervezetnek, továbbá ezt követően mindenki számára hozzáférhetővé teszi.

Bejelentési kötelezettség, ellenőrzés

82. § (1) A 66. § (1) bekezdés szerinti engedélyekben alapul vett körülmények jelentős megváltozását, illetve tervezett jelentős megváltoztatását, továbbá a tulajdonosváltozást az érdekelt köteles a felügyelőségnek tizenöt napon belül bejelenteni.

(2) A felügyelőség hivatalból is vizsgálja a környezetvédelmi engedélyben, illetőleg a 66. § (1) bekezdés b) és c), valamint e) pontja szerinti határozatban alapul vett körülmények változását. Ha ezek jelentősen eltérnek az engedélyezéskori körülményektől, a környezetvédelmi hatóság felülvizsgálatot rendel el, amelynek elbírálásáig a tevékenység folytatását részlegesen vagy teljesen korlátozhatja, felfüggesztheti, illetőleg az erre hatáskörrel rendelkező szervnél ezt kezdeményezi. Az (1) bekezdésben meghatározott bejelentés elmulasztása esetén a hatáskörrel rendelkező szerv felfüggeszti a tevékenységet.

(3) Az (1) és a (2) bekezdés alkalmazása szempontjából jelentős változásnak minősül a körülmények, a technológia olyan megváltoztatása, amely valamely környezeti terhelésnek vagy igénybevételnek az engedélyezettnél nagyobb mértékét eredményezi.

83. § Csődeljárás, felszámolási eljárás és végelszámolás esetén a tevékenységgel esetlegesen okozott környezetkárosodás feltárása, megszüntetése érdekében külön törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

Anyagok, termékek és technológiák környezetvédelmi minősítése

84. § (1) A környezetre veszélyt jelentő, megfelelő kezelés vagy kialakítás hiányában azt szennyező termékeket és technológiákat környezetvédelmi szempontból minősíteni kell, és gondoskodni kell a minőség biztosításának feltételeiről.

(2) A környezetre veszélyt jelentő anyagokat, azok esetleges környezetbe kerülésükkor érvényesülő környezeti hatásuk alapján - külön jogszabály szerint - veszélyességi fokozatokba kell sorolni.

(3) A környezetvédelmi követelményeket érvényesíteni kell az anyagok, termékek és technológiák egyéb célú minősítése során is.

(4) A minősített anyag, termék vagy technológia környezeti veszélyeiről és hatásairól, a felszámolás, valamint az elhasználódás utáni kezelés feltételeiről és módjáról a használati utasításban a gyártónak, illetve a forgalmazónak tájékoztatást kell adnia.

85. § Egyes, a környezetre súlyos veszélyt jelentő anyagok és termékek előállítását, behozatalát, forgalmazását, technológiák alkalmazását a minősítésen túl külön engedélyhez kell kötni, illetve szükség esetén meg kell tiltani.

86. § (1) A környezetbarát vagy környezetkímélő termékekre és technológiákra, amelyek a hagyományos, azonos vagy hasonló funkciójú termékeknel és technológiáknál bizonyítottan kisebb környezet-igénybevételt, illetve környezetterhelést okoznak, környezetkímélő termék vagy technológia megkülönböztető jelzés alkalmazható.

(2) Megkülönböztető jelzés jogosulatlan használata külön jogszabályban meghatározott környezetvédelmi bírságot von maga után.

Határértékek

87. § (1) A határértékeket igénybevételi [17. § (1) bek.; 19. § (1) bek.; 23. § (3) bek.], illetőleg kibocsátási és szennyezettségi (35. §) határértékként kell meghatározni.

(2) A védendő környezeti elem sajátosságaitól, illetőleg a szennyezés jellegétől függően meghatározhatók:

- a) általános jellegű,
- b) területi,
- c) helyi,
- d) egyedi,
- e) védelmi övezetekre vonatkozó

ökológiai, egészségügyi, tervezési, továbbá rendkívüli helyzetben alkalmazandó határértékek [az (1) és (2) bekezdésben foglaltak a továbbiakban együtt: határérték].

88. § (1) A környezeti elemek igénybevételének mértékét és a környezetbe kibocsátható anyag és energia mennyiségét, minőségét, koncentrációját a környezet, illetve az érintett környezeti elem állapotának megőrzéséhez, illetőleg helyreállításához meghatározott célállapot figyelembevételével kell megállapítani.

(2) Kibocsátási határérték megállapítható:

- a) valamely termékre (termék határérték);
- b) valamely technológiára, vagy szennyezőanyagra jellemző kibocsátás mennyiségére (technológiai határérték; amely lehet kibocsátási koncentráció vagy anyagfelhasználás, termelés, energiatermelés mennyiségére vonatkozó fajlagos érték stb.);
- c) adott területen a szennyezőforrás által kibocsátható szennyezőanyag vagy energia mennyiségére (területi határérték);
- d) meghatározott területre vagy termelési ágra, szennyezőforrás csoportra vonatkozó össz mennyiségben.

(3) Igénybevételi határérték megállapítható:

- a) valamely környezethasználatra vonatkozóan az igénybevétel megengedhető mértékére (az előidézhető környezeti változás mértéke, az összesen vagy egy időegység alatt kitermelhető természeti erőforrás mennyisége);
- b) valamely területen az igénybe vehető környezeti elem elvonásának, használatának megengedhető mértékére;
- c) meghatározott kitermelői, illetve felhasználói körre vonatkozó össz mennyiségben.

89. § (1) A kibocsátási és igénybevételi határértékek megállapításánál a szennyezettségi határérték mellett figyelembe kell venni a környezet, illetve adott elem pillanatnyi és célállapotát, valamint a leghatékonyabb megoldást, továbbá a külön jogszabályban meghatározott tevékenységek esetén az elérhető legjobb technikát. Bevezetésükkor biztosítani kell a szükséges és elégséges felkészülési időt.

(2) A határértékek megállapítása során figyelembe kell venni a természeti folyamatok és az egyes környezetterhelő tényezők várható együttes hatását is.

(3) A határértéket a miniszter - az érdekelt miniszterekkel együttesen kiadott - rendeletben, vagy rendeletben meghatározott esetekben a környezetvédelmi hatóság állapítja meg.

A környezetvédelmi közigazgatási szervek hatósági eljárásának különös szabályai

90. § A környezetvédelmi hatósági eljárásokra - e törvényben foglalt eltérésekkel - az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló törvényt kell alkalmazni.

Elintézési határidők

91. § A környezetvédelmi engedély megszerzésére, továbbá a működési engedély kiadására irányuló eljárásban az ügyintézési határidő legfeljebb kilencven nap.

Eljárás szakhatóságként

92. § (1) Környezetvédelmi ügyekben az eljárásban közreműködő szakhatóság szakhatósági állásfoglalását a megkeresést követő harminc napon belül köteles megadni.

(2) A környezetvédelmi hatóság más hatóság eljárásában szakhatósági állásfoglalását a kérelem vagy megkeresés beérkezését követő harminc napon belül köteles megadni.

Közmeghallgatás

93. § (1) A felügyelőség részletes környezeti hatástanulmány benyújtása után köteles nyilvános tárgyalást (a továbbiakban: közmeghallgatás) tartani, kivéve, ha a tevékenység katonai titokvédelem alá esik. A titkos katonai tevékenység környezeti hatásairól a felügyelőség az érintett önkormányzatot tájékoztatja.

(2) A közmeghallgatás helye a tevékenység telepítési helye szerint illetékes, illetve a leginkább érintett település(ek) önkormányzata által biztosított helyiség, ahova a felügyelőség meghívja az ügyben érdekelt szakhatóságokat [70. § (1) bek.], az érintetteket [4. § o) pont] és az érintett önkormányzatokat [4. § p) pont], a kérelmezőt, továbbá a környezetvédelmi érdekek képviselőjére alakult egyesületet, és más társadalmi szervezeteket, ha ezek részvételi szándékukat bejelentették és ügyféli minőségüket [98. § (1) bek.] igazolták.

(3) A közmeghallgatás napjáról, helyéről és arról, hogy a részletes környezeti hatástanulmány hol tekinthető meg, az érintett település(ek) lakosságát az érintett önkormányzat(ok) - közzététel útján - értesíti(k).

(4) A közzétételnek legalább harminc nappal a közmeghallgatás időpontja előtt kell megtörténnie.

(5) Az észrevételeket a közmeghallgatás időpontjáig a felügyelőséghez vagy a közmeghallgatás helye szerint illetékes települési önkormányzathoz lehet benyújtani.

(6) A felügyelőség az ügyben a környezetre gyakorolt hatás megítélése szempontjából lényeges észrevételeket köteles a döntéshozatal előtt érdemben vizsgálni.

(7) Több érintett önkormányzat esetén, vagy ha az érintettek számára tekintettel ez indokolt, több helyszínen is tartható közmeghallgatás.

A közmeghallgatási jegyzőkönyv

94. § (1) A közmeghallgatásról a felügyelőség jegyzőkönyvet készít és arról a közmeghallgatást követő tizenöt napon belül másolatot küld a kérelmezőnek és az eljárásban részt vevő szakhatóságoknak. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell az észrevételek érdemi összefoglalóját is.

(2) A jegyzőkönyvet a felügyelőség megküldi az eljárásban részt vevő szervezetnek [98. § (1) bek.], és nyilvánosságát biztosítani kell a felügyelőségnél és minden érintett települési önkormányzatnál.

Végrehajtható határozatok

95. § A környezet veszélyeztetésével és a környezet károsításával járó rendkívüli esemény kapcsán hozott határozat elleni jogorvoslati kérelemnek a végrehajtásra nincs halasztó hatálya.

96. § (1) Ha a környezetvédelmi hatóság által hivatalból indított eljárás kötelezettséget megállapító határozattal zárul, az államigazgatási eljárás költségeit a kötelezettnek kell viselnie.

(2) A környezetvédelmi engedélyezési eljárásban tartott közmeghallgatás, illetve az eljárásba bevont külső szakértő közreműködésével felmerült költségeket az engedélyes köteles viselni.

VIII. Fejezet

AZ ÁLLAMPOLGÁROK RÉSZVÉTELE A KÖRNYEZETVÉDELEMBEN

97. § (1) Az állampolgárok - e törvényben és más jogszabályban meghatározott módon - jogosultak részt venni a környezettel kapcsolatos eljárásban.

(2) Mindenkinek joga, hogy környezetveszélyeztetés, környezetkárosítás vagy környezetszennyezés esetén a környezethasználó és a hatóságok figyelmét erre felhívja. Az erre vonatkozóan írásban tett felhívásra a hatáskörrel rendelkező szerv intézkedésének megtétele mellett a törvényben előírt határidőn belül érdemi választ köteles adni.

(3) Az állampolgári részvétel gyakorolható:

- a) személyesen vagy képviselő útján,
- b) társadalmi szervezetek révén,
- c) települési önkormányzatok útján.

Állampolgárok környezetvédelmi egyesülése

98. § (1) Az állampolgárok által a környezetvédelmi érdekeik képviselőjére létrehozott egyesületeket és más politikai pártokat, érdekképviseletet nem minősülő - a hatásterületen működő - társadalmi szervezeteket (a továbbiakban: szervezet) a környezetvédelmi államigazgatási eljárásokban területükön az ügyfél jogállása illeti meg.

(2) A szervezet joga, hogy tagsága érdekeit képviselve

a) közreműködjön a működési vagy tevékenységi területét érintő területfejlesztési, területrendezési tervek és környezetvédelmi programok kidolgozásában;

b) részt vegyen - e törvény szabályai szerint - a környezetvédelmi engedélyezési eljárásban;

c) véleményezze a környezettel kapcsolatos állami és önkormányzati jogszabályok tervezeteit.

(3) A szervezet a (2) bekezdés c) pontjában foglalt jogának érvényesítése érdekében a jogszabályt előkészítő minisztériumnál, illetve települési önkormányzatnál jelenti be véleményezési igényét.

(4) A minisztériumok évente - december 31-ig - a következő évre tervezett környezettel kapcsolatos jogszabályaik cím szerinti jegyzékét megküldik a miniszternek, aki azt közzéteszi a tárca hivatalos lapjában. A települési önkormányzatok az általuk kiadni szándékozott ilyen jogszabályokról a helyben szokásos módon adnak tájékoztatást.

99. § (1) Környezetveszélyeztetés, környezetszennyezés vagy környezetkárosítás esetén a szervezet a környezet védelme érdekében jogosult fellépni, és

a) állami szervtől, helyi önkormányzattól a megfelelő, hatáskörébe tartozó intézkedés megtételét kérni, vagy a

b) környezethasználó ellen pert indítani.

(2) Az (1) bekezdés b) pontja szerinti perben az ügyfél kérheti a bíróságtól, hogy a veszélyeztetőt

a) tiltsa el a jogsértő magatartástól (működéstől);

b) kötelezze a kár megelőzéséhez szükséges intézkedések megtételére.

BH2002. 11. *Vízszennyezés környezetveszélyeztető, illetve környezetkárosító hatásának jogkövetkezményei [1995. évi LIII. tv. 4. §, 8. § (1) bek., 99. § (2) bek. a) pont].*

100. § A 98. § (2) bekezdés c) pontja, valamint (3) bekezdése szerinti véleményezési jog a szakmai érdekképviseletet is megilleti az általa képviselt szakmát érintő ügyben.

IX. Fejezet

FELELŐSSÉG A KÖRNYEZETÉRT

A jogi felelősség általános alapja

101. § (1) Aki tevékenységével vagy mulasztásával a környezetet veszélyeztet, szennyezi vagy károsítja, illetőleg tevékenységét a környezetvédelmi előírások megszegésével folytatja (a továbbiakban együtt: jogsértő tevékenység) az e törvényben foglalt és a külön jogszabályokban meghatározott (büntetőjogi, polgári jogi, államigazgatási jogi stb.) felelősséggel tartozik.

(2) A jogsértő tevékenység folytatója köteles

a) az általa okozott környezetveszélyeztetést, illetőleg környezetszennyezést megszüntetni, illetőleg környezetkárosítást abbahagyni;

b) az általa okozott károkért helytállni;

c) a tevékenységet megelőző vagy a külön jogszabály szerint meghatározott környezeti állapotot helyreállítani.

(3) A (2) bekezdés *a*) pontjában foglalt intézkedés elmaradása vagy eredménytelensége esetén az erre jogosult hatóság, illetve a bíróság a tevékenység folytatását korlátozhatja, az általa megállapított feltételek biztosításáig felfüggesztheti vagy megtilthatja.

(4) A környezethasználó - külön jogszabály szerint - tevékenységének megkezdéséhez kötelezhető környezetvédelmi biztosíték adására, céltartalék képzésére vagy felelősségbiztosítás megkötésére.

102. § (1) A jogsértő tevékenységért való felelősség a büntetőjogi és szabálysértési jogi felelősség kivételével - az ellenkező bizonyításáig - annak az ingatlannak a tulajdonosát és birtokosát (használóját) egyetemlegesen terheli, amelyen a tevékenységet folytatják, illetőleg folytatták.

(2) A tulajdonos mentesül az egyetemleges felelősség alól, ha megnevezi az ingatlan tényleges használóját, és kétséget kizáróan bizonyítja, hogy a felelősség nem őt terheli.

(3) Az (1) és a (2) bekezdés rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni a nem helyhez kötött (mozgó) környezetszennyező forrás tulajdonosára és birtokosára (használójára) is.

(4) Ha több környezethasználó közösen hoz létre olyan gazdálkodó szervezetet, amelyben korábban végzett azonos vagy egymást kiegészítő tevékenységüket egyesítik, a környezetvédelmi kötelezettségek tekintetében a létrehozott gazdálkodó szervezet az alapítók jogutódjának minősül, felelőssége pedig az alapítókkal egyetemleges.

Kártérítési felelősség

103. § (1) A környezet igénybevételevel, illetőleg terhelésével járó tevékenységgel vagy mulasztással másnak okozott kár környezetveszélyeztető tevékenységgel okozott kárnak minősül és arra a Polgári Törvénykönyvnek a fokozott veszéllyel járó tevékenységre vonatkozó szabályait (Ptk. 345-346. §-ai) kell alkalmazni.

(2) Ha a károsult az (1) bekezdés szerinti kártérítési igényét nem kívánja érvényesíteni a károkozóval szemben - a károsult erre vonatkozó és az elévülési időn belül tett nyilatkozata alapján - a miniszter a környezetvédelmi alap célfeladat fejezeti kezelésű előirányzat javára az igényt érvényesítheti.

104. § Ha a jogsértő tevékenységet folytató személyében változás áll be, e tevékenységet folytatóval szemben a jogutód felelősségének szabályait kell alkalmazni, kivéve, ha a felek a szerződésben ettől eltérően állapodtak meg.

EBH2002. 724. *Környezetszennyező tevékenységet folytató személyében beálló változás esetén - a polgári jogi általános jogutódlás szabályától eltérően - a tevékenység folytatásához, nem pedig a tevékenységet folytató személyéhez kapcsolható a felelősségi szabályok alkalmazása (1995. évi LIII. tv. 104. §)*

105. § A környezethasználó jogutód nélküli megszűnése esetén a felszámolás vagy végelszámolás során, illetve állami vállalat gazdasági társasággá alakulása, állami vagyon hasznosítása és értékesítése során, állapotfelmérés alapján a vagyonfelmérésben szerepeltetni kell a tevékenység következtében létrejött környezetkárosodások kárelhárítási és kártérítési költségeit.

Környezetvédelmi bírság

106. § (1) Aki jogszabályban, illetve hatósági határozatba foglalt, a környezet védelmét szolgáló előírást megszeg, vagy azokban megállapított határértéket túllép - az általa okozott környezetszennyezés, illetőleg környezetkárosítás mértékéhez, súlyához és ismétlődéséhez igazodó - környezetvédelmi bírságot köteles fizetni.

(2) A környezetvédelmi bírságot a környezet igénybevételei járulékon és a környezetterhelési díjon felül kell megfizetni. A környezetvédelmi bírság adók módjára behajtandó köztartozás.

107. § A környezetvédelmi bírság nem mentesít a büntetőjogi, a szabálysértési, továbbá a kártérítési felelősség, valamint a tevékenység korlátozására, felfüggesztésére, tiltására, illetőleg a megfelelő védekezés kialakítására, a természetes vagy korábbi környezet helyreállítására vonatkozó kötelezettség teljesítése alól.

Környezetvédelmi megbízott

108. § (1) A Kormány által jogszabályban meghatározott környezethasználatok esetében - a környezetvédelemmel összefüggő feladatok ellátása érdekében - a környezethasználónak megfelelő szakismerettel rendelkező környezetvédelmi megbízottat (a továbbiakban: megbízott) kell alkalmazni, megbízni.

(2) A megbízott jogait és kötelezettségét, illetve feladatainak részletezését írásban (munkaszerződésben, szerződésben) kell rögzíteni.

(3) A megbízott köteles előzetesen felhívni a szervezet minden szerve és tisztségviselője figyelmét arra, hogy valamely tervezett intézkedés környezetvédelmi jogszabályt, előírást sért.

(4) Nem lehet megbízott, akit környezet sérelmével vagy veszélyeztetésével kapcsolatos bűncselekmény miatt jogerősen elítéltek, az ítélet hatálya alóli mentesülésig.

(5) A Kormány által meghatározott államigazgatási szerveknél környezetvédelmi biztost kell alkalmazni.

Az ügyész szerepe a környezetvédelemben

109. § (1) Az ügyész a büntetőeljárás törvényben meghatározottak szerint jár el a környezeti elemek Büntető Törvénykönyvben tilalmazott módon való megsértése esetén.

(2) Környezeti veszélyeztetés esetén az ügyész is jogosult keresetet indítani a tevékenységtől való eltiltás, illetőleg a környezetveszélyeztető tevékenységgel okozott kár megtérítése iránt.

(3) Az ügyész törvényességi felügyeleti jogkörében eljárva, a rá vonatkozó jogszabályok alapján közreműködik a környezetvédelmi hatóságok eljárásai és döntései törvényességének biztosításában.

EBH2000. 321. *Az ügyészt a környezet védelme érdekében megillető keresetindítási jog [1995. évi LIII. tv. 109. § (2) bek., Pp. 122. § és 123. §].*

X. Fejezet

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

110. § (1) Ez a törvény a kihirdetésétől számított 180. napon lép hatályba, egyidejűleg az emberi környezet védelméről szóló 1976. évi II. törvény hatályát veszti.

(2) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg

a)

b)

(3) A Program hatévi időtartamra szóló javaslatát első ízben az Országgyűléshez a Magyar Köztársaság 1997. évi költségvetéséről szóló törvényjavaslattal egyidejűleg kell benyújtani. A 18. § (1) bekezdés szerinti védett területekre vonatkozóan 2015. december 22-ig a vizek jó állapotának elérését szolgáló minden olyan környezetvédelmi előírást és környezeti célkitűzést teljesíteni kell, amelyek érdekében az egyes védett területeket kialakították.

(4) Az Országos Környezetvédelmi Tanácsot a törvény hatálybalépésével egyidejűleg létre kell hozni, az ezzel kapcsolatos szervezőmunkát a miniszter végzi.

(5) A törvény rendelkezéseit - a (6) bekezdésben foglaltak kivételével - az elsőfokú határozattal még el nem bírált ügyekben is alkalmazni kell.

(6) A környezeti elemekre és az azokat veszélyeztető tényezőkre vonatkozó új jogszabályok hatálybalépéséig a szabályozás tárgyát képező kormány-, illetve miniszteri rendeletek előírásait kell alkalmazni.

(7) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy

a) megállapítsa a települési önkormányzat polgármesterének és jegyzőjének részletes környezetvédelmi államigazgatási hatáskörét;

b) meghatározza a környezetvédelmi felügyelőségek feladat- és hatáskörét;

c) szabályozza a környezeti hatásvizsgálat elvégzéséhez kötött tevékenységek körét és az ezzel kapcsolatos hatósági eljárás részletes szabályait, illetőleg a tevékenységek körét szükség szerint, de legalább két évente felülvizsgálja;

d) megállapítsa a környezetvédelmi engedélyezési eljárás során biztosítékadási kötelezettség, valamint céltartalék képzési kötelezettség és a felelősségbiztosítás szabályait;

e) megállapítsa a környezetre súlyos veszélyt jelentő anyagok és termékek előállítás, behozatala, forgalmazása, valamint tevékenységek és technológiák alkalmazása, minősítése és engedélyezése részletes szabályait;

f) meghatározza a környezetvédelmi bírságok fajtáit és mértékét, megállapításának módját;

g) meghatározza a környezetvédelmi szempontból minősítendő anyagok, termékek, tevékenységek és technológiák körét, minősítésének általános szabályait;

h) meghatározza azokat a környezethasználatokat, amelyek esetén környezetvédelmi megbízottat kell alkalmazni;

i) megállapítsa a hatásterület meghatározásának szabályait;

j) szabályozza és meghatározza Magyarország területén a védelmi és honvédelmi feladatok során alkalmazható környezetvédelmi eljárások, technológiák, anyagok, készletek fajtáját és mennyiségét;

k) megállapítsa a környezeti jelentés készítésére kötelezettek körét, valamint a környezeti jelentés készítésére vonatkozó részletes szabályokat;

l) megállapítsa az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás részletes szabályait;

m) megállapítsa a környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerek működési, környezeti hitelesítési és nyilvántartási kereteit, feltételeit;

n) meghatározza a termékek és szolgáltatások öko címkézési rendszerének működési, minősítési, nyilvántartási kereteit, feltételeit;

o) e törvényben, valamint a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvényben foglaltakkal összhangban megállapítsa a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezésre és a jó vízállapotok eléréséhez szükséges intézkedések programjának kialakítására vonatkozó szabályokat.

(8) Felhatalmazást kap a miniszter, hogy az érdekelt miniszterekkel egyetértésben rendeletben állapítsa meg

a) a környezetvédelmi felügyelőségek illetékességi területét;

b) a termékdíj fizetési kötelezettség alá tartozó elhasználandó termékek visszagyűjtésére és megfelelő kezelésére vonatkozó előírásokat;

c) a környezetbarát, környezetkímélő megkülönböztetés feltételrendszerét;

d) a környezetvédelmi bírságolás sajátos szabályait;

e) a felülvizsgálat dokumentációjának tartalmi követelményeit;

f) a felülvizsgálat végzéséhez szükséges jogosultság szakmai feltételeit és a feljogosítás módját;

g) a környezetvédelmi megbízott alkalmazási és képesítési feltételeit;

h) a hatósági nyilvántartás [66. § (2) bek.] vezetésének részletes szabályait;

i) a légszennyezettség mérésével, vizsgálatával, ellenőrzésével és értékelésével, valamint annak mérésére szolgáló mérőhálózat telepítésével, üzemeltetésével és működésével, továbbá a légszennyezettség szempontjából ökológiailag sérülékeny területek kijelölésével összefüggő szabályokat, valamint

j) a légszennyező anyagok terjedése, az időjárási tényezőknek a légszennyezettségre gyakorolt hatása, valamint a helyhez kötött légszennyező források kibocsátása mérésével, vizsgálatával, ellenőrzésével és értékelésével, valamint a helyhez kötött légszennyező források üzemeltetésének levegőtisztaság-védelmi követelményeivel kapcsolatos szabályokat;

k) a légszennyezettség szempontjából ökológiailag sérülékeny területek kijelölését, valamint az ország területének a légszennyezettség alapján zónákba történő besorolását;

l) az egyedi szennyvízelhelyezés alkalmazási feltételeivel kapcsolatos szabályokat;

m) a környezeti elemek védelmére, a szennyező forrásokra, illetve a környezeti elemek terhelésének, szennyezettségének mérésére, ellenőrzésére, továbbá a környezetet veszélyeztető hatások elleni védelemre vonatkozó - törvényi vagy kormányrendeleti szintű szabályozást nem igénylő, más miniszter szabályozási felhatalmazásába nem utalt - részletes szakmai szabályokat;

n) az elérhető legjobb technika alkalmazására vonatkozó szabályokat;

o) a környezetvédelmi szempontból minősítendő anyagok, termékek, tevékenységek és technológiák minősítésének részletes szabályait, valamint a minősítő hatóságok és intézmények kijelölésének szabályait, a minősítés rendjét.

(9) A közlekedésért felelős miniszter a mozgó légszennyező források légszennyezőanyag

a) kibocsátásának mérésével, vizsgálatával kapcsolatos szabályokat a hatáskörét érintő kérdésekben a környezetvédelemért felelős miniszterrel egyetértésben,

b) kibocsátására vonatkozó felülvizsgálatával kapcsolatos szabályokat a környezetvédelemért felelős miniszterrel, valamint a belügyminiszterrel együttesen rendeletben határozza meg.

(10) Felhatalmazást kap a miniszter, hogy a vízgazdálkodásért felelős miniszterrel együttesen, rendeletben állapítsa meg:

a) a használt- és szennyvízkibocsátásnak a környezet védelmére vonatkozó követelményeivel,

b) a vízvédelmi szempontból érzékeny területek és felszíni vizek kijelölésével kapcsolatos részletes szabályokat.

(11) Felhatalmazást kap a miniszter, hogy a vízgazdálkodásért, a földművelésügyért, valamint az egészségügyért felelős miniszterrel egyetértésben - az ivóvizek, ásvány- és gyógyvizek védelmére vonatkozó területek kivételével - a vízvédelmi szempontból kiemelt védelemben részesítendő felszíni vizeket és azok vízgyűjtő területeinek határait rendeletben állapítsa meg.

(12) Felhatalmazást kap a miniszter, hogy az érdekelt miniszterekkel egyetértésben a vízgyűjtő-gazdálkodási tervet rendelettel hirdesse ki.

111. § Ez a törvény a Magyar Köztársaság és az Európai Közösség és azok tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében, a megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban, az emberi fogyasztásra igénye vett vizek minőségéről szóló 98/83/EK,

valamint a közösségi cselekvés kereteinek a vízpolitika területén történő meghatározásáról szóló 2000/60/EK parlamenti és tanácsi irányelv rendelkezéseivel összeegyeztethető szabályozást tartalmaz.